

Rozšíření a početnost hojnějších druhů vodních ptáků v lednu 2008 a 2009

Numbers and distribution of common waterbird species in January 2008 and 2009

Petr Musil, Zuzana Musilová & Milan Haas

Katedra zoologie PřF UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2, e-mail: p.musil@post.cz

Kompletní sčítání vodních ptáků je zaměřeno na sčítání zimujících vodních ptáků na co největším počtu lokalit v podmínkách různých zimních sezón lišících se mimo jiné meteorologickými podmínkami, které mohou výrazně ovlivňovat distribuci a početnost jednotlivých druhů vodních ptáků. Právě podmínky jednotlivých zimních sezón 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08 a 2008/09 se výrazně lišily (viz tab. 1).

Tab. 1. Rozsah sledování, průměrné teploty v prosinci a v lednu v zimních sezónách 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08 a 2008/09.

Table 1. Extend of census, mean month temperature in winter seasons 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08 and 2008/09.

leden January	počet lokalit number of sites	srovnávací lokality comparative sites	teplota v prosinci December temperature	teplota v lednu January temperature
2004	478	–	0.3	-2.9
2005	567	312	0.4	0.9
2006	509	380	-0.4	-5.4
2007	630	393	3.0	4.3
2008	590	489	0.2	2.2
2009	619	496	1.6	-3.3

srovnávací lokality ... lokality sledované v daném roce i roce předchozím

comparative sites ... sites investigated in current year as well as in previous year

U jednotlivých druhů jsou uvedeny následující údaje:

Mapa rozšíření v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost znázorňuje početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100, 101–1000, 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Souhrnné údaje o početnosti obsahují **počet obsazených lokalit** a **počty zaznamenaných jedinců** na všech sledovaných lokalitách v daném roce (levá polovina tabulky) a relativní změny těchto hodnot (%) na lokalitách sledovaných v daném roce i předchozím roce (pravá polovina tabulky). Změny distribuce mezi početnostmi v daném roce a roce předchozím vyjadřuje korelační koeficient (r).

Dále je uveden text popisující **rozšíření a početnost druhu v lednu 2008 a 2009**. Poslední část textu shrnuje dostupné údaje (HUDEC 1983, 1994, SCOT & ROSE 1996, SNOW & PERRINS 1998, GILLISSEN *et al.* 2002, BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004, HUDEC & ŠŤASTNÝ 2005,

WETLANDS INTERNATIONAL 2006, DAROLOVÁ *et al.* 2007, SLABEYOVÁ *et al.* 2008) o početnosti zimujících populací daného druhu v Evropě, resp. západní Palearktidě.

Summary

In order to optimize coverage of the International Waterbird Census, the “Complete Wintering Waterbird Census” project started in 2004 with the aim to achieve almost complete coverage of suitable wetlands and consequently to assess the current distribution and numbers of wintering waterbirds. The project is carried out in variable weather condition of consecutive winters, i.e. 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08 and 2008/09.

For each particular species the following information are given:

Occurrence and numbers of particular species in January 2008 and 2009 are given in maps. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, 101–1000 birds and more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by close circles.

Summary data from winters 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08 and 2008/09 include number of occupied sites, number of counted individuals (left part of Table) and **comparison with subsequent winters** (right part of Table). Relative (percentage) changes in numbers of occupied sites, numbers of counted birds and changes in distribution (r = correlation coefficient between numbers on particular sites in given and previous year).

Morčáci velcí na Troubecké pískovně.

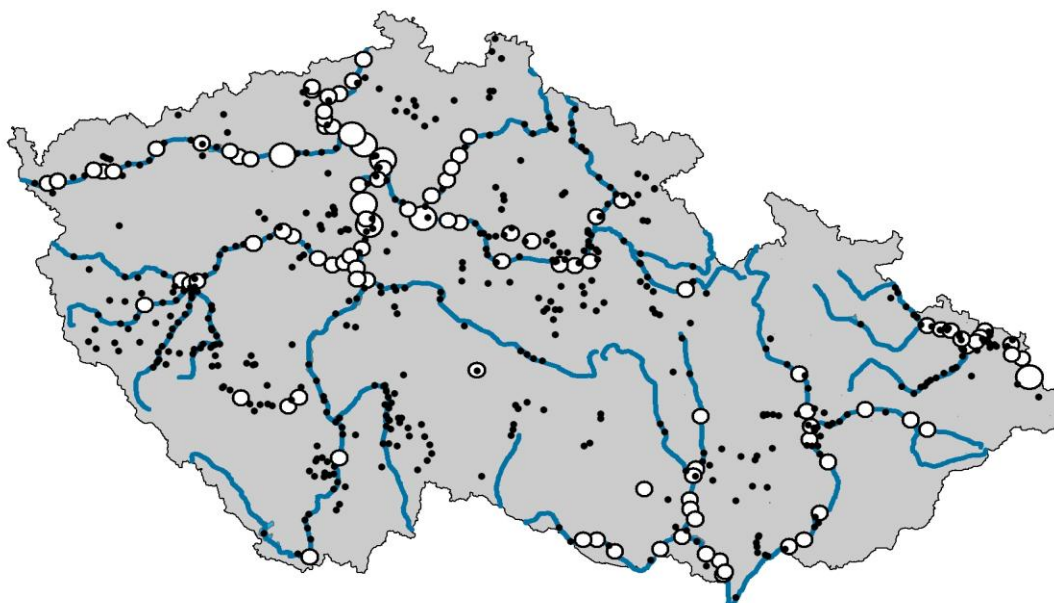
Goosanders on Troubky sandpit.

(Jiří Šírek)

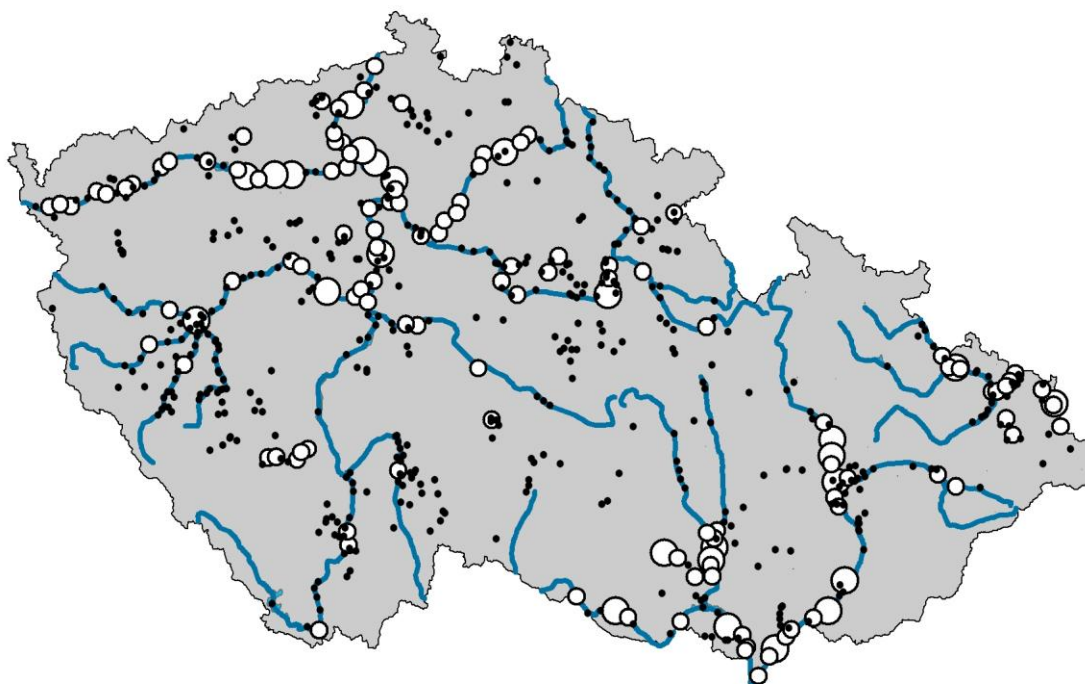
Potápka malá
Tachybaptus ruficollis

Little Grebe

2008

2009

Obr. 1. Početnost a distribuce **potápky malé (*Tachybaptus ruficollis*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 1. Numbers and distribution of **Little Grebe *Tachybaptus ruficollis*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by close circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	69	236				
2005	88	368	2005 x 2004	136.0	166.1	0.312
2006	126	727	2006 x 2005	123.6	147.7	0.580
2007	73	262	2007 x 2006	59.4	38.9	0.313
2008	109	421	2008 x 2007	136.2	139.9	0.549
2009	138	893	2009 x 2008	117.5	193.3	0.528

V České republice zimuje **potápka malá** především na nezamrzajících řekách ve středních a severních Čechách a na jižní i severní Moravě. Distribuce zimujících ptáků je poměrně rovnoměrná. Nejpočetnější zimoviště se nacházejí na Moravě, Dyji, Labi a Vltavě: Další významnější, zimoviště můžeme nalézt na Ohři, Jihlavě, Svatce, Opavě, Odře a Olze.

V chladnější zimní sezóně (leden 2009) bylo u nás zjištěn rekordní počet potápek malých (nejvyšší počet exemplářů i obsazených lokalit) za celou historii Mezinárodního sčítání vodních ptáků (1966–2009). Tuto skutečnost lze vysvětlit zvýšenou koncentrací ptáků na nezamrzajících stanovištích i jejich snadnější zachytitelností.

Potápka malá je skrytě žijícím druhem s celoevropským rozšířením. V době zimování v Evropě obsazuje velké množství lokalit, kde zimuje převážně nízký počet jedinců. Vyšších koncentrací dosahuje pouze v severovýchodním Iránu a na Skadarském jezeře v Černé Hoře.

Ve střední Evropě je nejpočetnější zimující populace potápek malých zaznamenávána ve Švýcarsku, kde se každoročně zdržuje převážně na podalpských jezerech průměrně 3 000 jedinců. V jihovýchodním Německu i v Rakousku je pak každoročně zastiženo okolo 1 100 ptáků.

Odhad velikosti západopalearktické zimující populace je cca 300 000–510 000 jedinců. Dlouhodobě je tato populace považována za stabilní.

Tab. 2. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 2. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

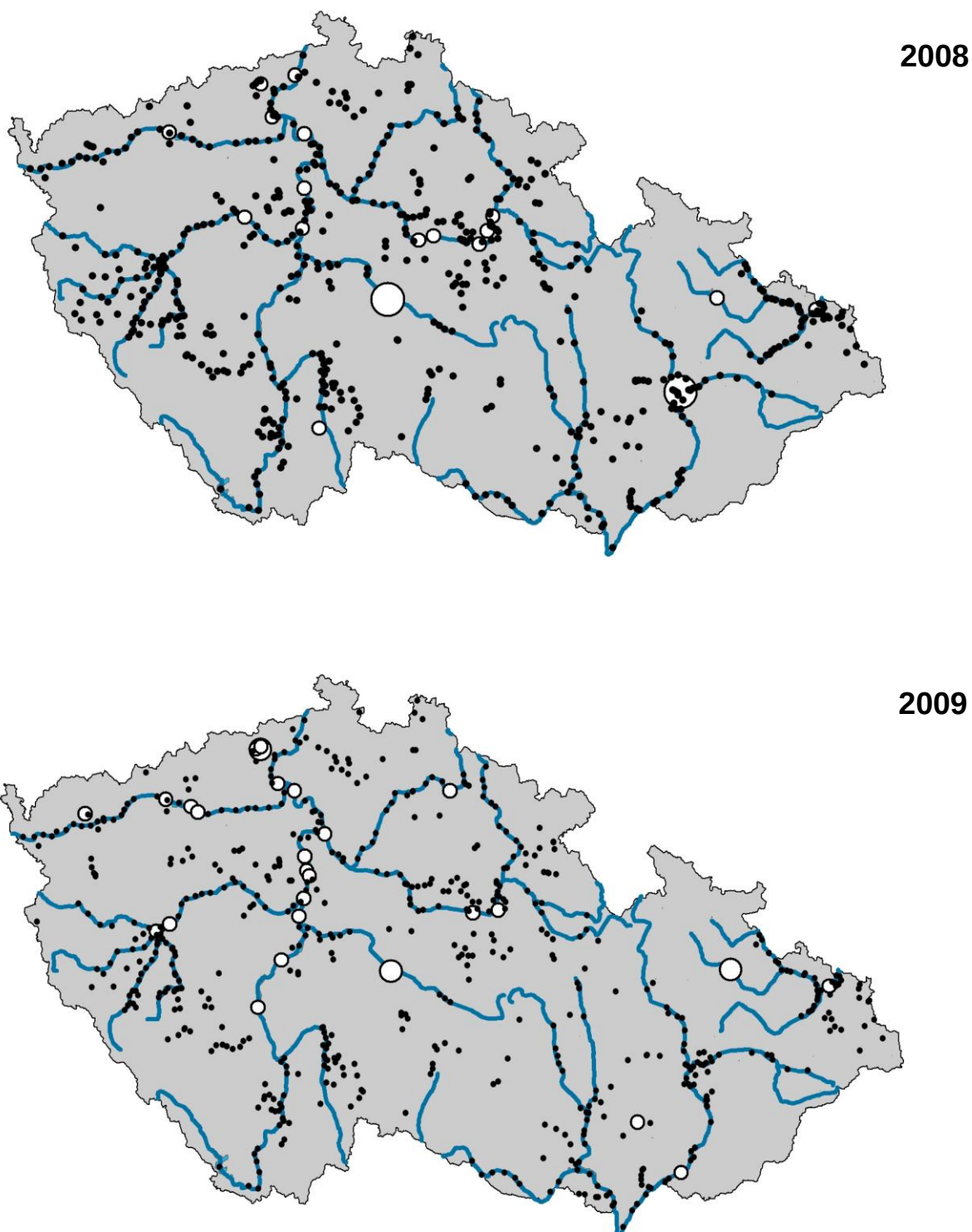
	lokality site	2008	2009
1.	74067 MORAVA: Věrovany, most – Lobodice	3	33
2.	64076 DYJE: Nové Mlýny, most – Lednice	3	31
3.	64011 MORAVA: Veselí nad Moravou, most – Strážnice	4	28
4.	24001 LABE: Horní Počápy – Roudnice nad Labem	27	24
5.	64072 DYJE: Znojemska přehrada – jez Krhovice	8	26
6.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba a Stromovka	24	22
7.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	18	22
8.	34024 VLTAVA: Roztoky, jez – Kralupy nad Vltavou, most	20	10
9.	34043 LABE: Dolní Beřkovice – Horní Počápy	15	15
10.	64008 MORAVA: Jarošov – Kostelany	4	15

Summary

The **Little Grebe** winters especially on larger rivers in Central and North Bohemia and in South and North Moravia. It occurs mostly as single birds or small flocks. Larger concentrations (between 20 and 30 birds) were recorded on rivers Morava, Dyje, Labe and Vltava. The highest number of occupied sites as well as counted individuals was recorded in the coldest winter (2009), when Little Grebe were concentrated on investigated sites.

Potápka roháč
Podiceps cristatus

Great Crested Grebe

Obr. 2. Početnost a distribuce **potápky roháče (*Podiceps cristatus*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 2. Numbers and distribution of **Great Crested Grebe *Podiceps cristatus*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by close circles.

rok	lokality	exempláře
year	sites	birds
2004	5	11
2005	15	46
2006	9	22
2007	28	329
2008	20	76
2009	27	126

srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
comparison	sites (%)	birds (%)	r
2005 x 2004	225.0	483.3	0.561
2006 x 2005	69.2	47.8	0.580
2007 x 2006	228.6	1175.0	-0.050
2008 x 2007	95.3	28.3	-0.062
2009 x 2008	150.0	172.6	0.295

V České republice zimuje **potápka roháč** vzácně v nízkých počtech, a to převážně na přehradních nádržích (např. Slezská Harta, Želivka) nebo na šterkopískovnách (viz tab. 3). Na rybnících se tento druh v době zimování vyskytuje jen výjimečně. V lednu 2008 a 2009 bylo téměř 84 – 91 % potápek roháčů zachyceno na lokalitách ve středních a severních Čechách a na severní Moravě. Nejvyšší početnosti i počty obsazených lokalit byly zjištěny v mírné zimě 2006/07 (viz údaje z ledna 2007). Přestože leden 2009 byl v letech 2004–2009 druhý nejchladnější, došlo překvapivě k nárůstu početnosti i počtu obsazených lokalit.

Největší část populace potápky roháče zimuje v Nizozemí, Švýcarsku, Německu a na Balkáně, kde se ptáci vyskytují především na velkých jezerech. Ve střední Evropě jsou nejvyšší koncentrace potápek roháčů zjišťovány především na Švýcarských jezerech, kde jejich každoroční průměrný počet dosahuje 21 543 jedinců.

Odhady velikostí zimujících populací v severozápadní Evropě jsou 290 000–420 000 a v oblastech Černého moře a Mediteránu 580 000–870 000 jedinců. Dlouhodobě je evropská populace tohoto druhu klesající.

Tab. 3. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 3. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

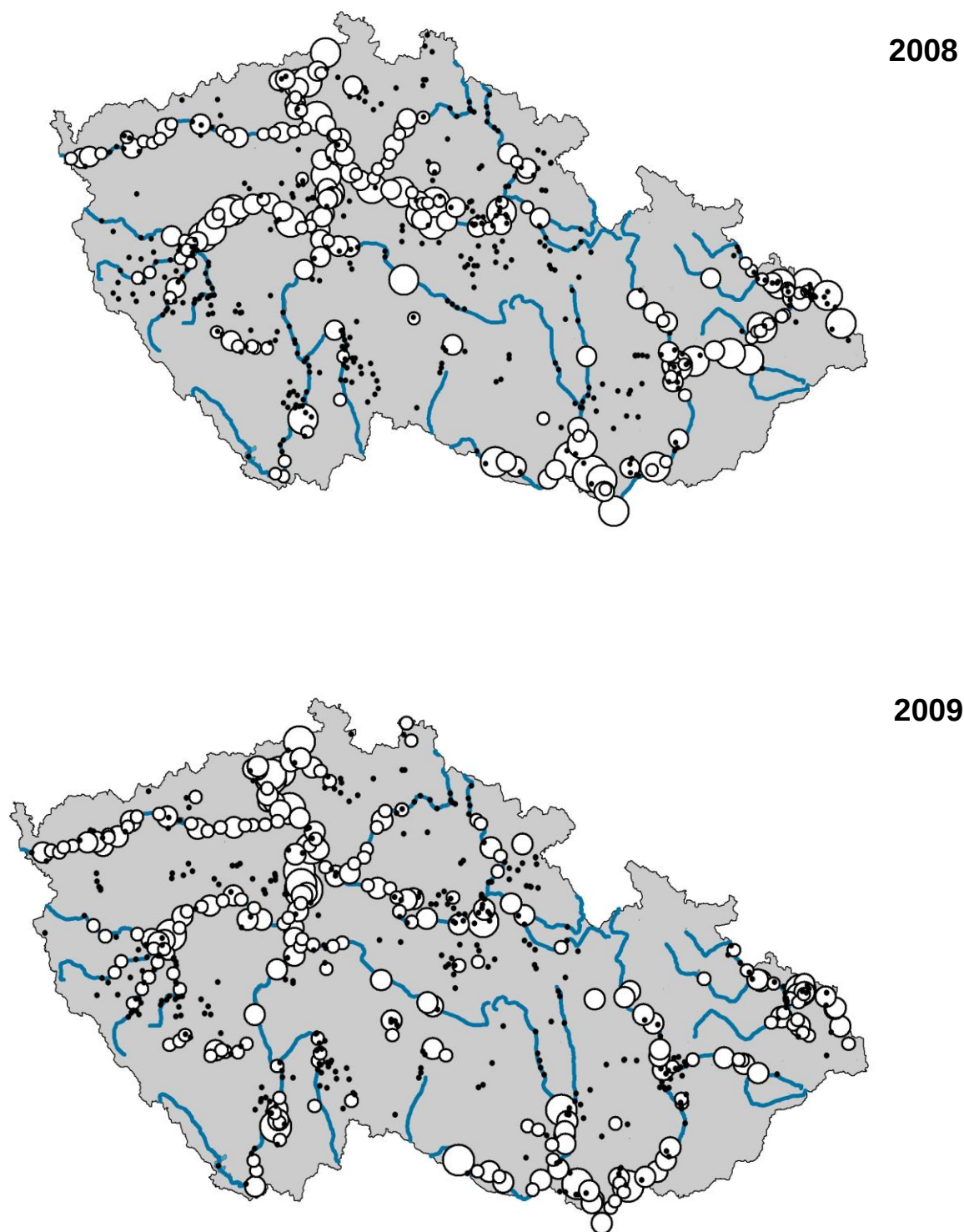
	lokalita site	2008	2009
1.	71010 přehrada Slezská Harta	5	34
2.	31003 nádrž Želivka	13	26
3.	23027 jezero Milada u Chabařovic	1	21
4.	23010 nádrž u Modlan (povrchový důl)	15	0
5.	73008 Šterkopískovna Troubky, k.u. Tovačov	12	0
6.	24001 LABE: Horní Počáply – Roudnice nad Labem	7	0
7.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	0	5
8.	31013 VLTAVA: Cholín, most – Živohošť, most	0	5
9.	23011 nádrž Kateřina u Zálužan	0	4
10.	74019 ODRA: Přívoz, most – Hrušov, most	0	4

Summary

Great Crested Grebe winters especially on reservoir and sand- and gravel-pit lakes. Records from rivers are very rare. The highest number of occupied sites as well as counted individuals was recorded in mild winter (2007), when Great Crested Grebe were recorded at count sites in West Bohemia, North Moravia, East Bohemia, South Moravia and other regions. In contrast, it was concentrated mostly in Central Bohemia (about 73%) in the coldest winter 2006. The movement of birds wintering on standing waters (Želivka reservoir) to running waters (Vltava) was recorded in colder winter 2009.

Kormorán velký
Phalacrocorax carbo

Great Cormorant

Obr. 3. Početnost a distribuce kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 3. Numbers and distribution of **Great Cormorant** *Phalacrocorax carbo* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	154	7 248				
2005	154	8 736	2005 x 2004	106.6	124.9	0.440
2006	167	9 219	2006 x 2005	111.9	100.4	0.312
2007	173	8 559	2007 x 2006	82.4	88.1	0.164
2008	201	12 782	2008 x 2007	120.1	166.6	0.243
2009	247	9 792	2009 x 2008	119.3	80.5	0.367

V České republice zimuje **kormorán velký** především na nezamrzajících řekách prakticky po celém území, přičemž nejvyšší počty jsou zjišťovány ve středních a severních Čechách (Labe, Vltava, Ohře, Berounka), na jižní Moravě (Dyje, Svatka, Morava) a na severní Moravě (Olza, Odra, Opava). V mírnější zimě 2007/08 byl při IWC zjištěn rekordní počet kormoránů za celé období 1966–2009. Nelze však vyloučit možnost nadhodnocení výsledků v důsledku duplicitního započtení kormoránů na Střední zdrži VDNM a na blízkém úseku Dyje (viz tab. 4). V chladnějším roce 2009 došlo k poklesu početnosti, ovšem nárůst počtu obsazených lokalit pokračoval. Kormoráni se pravděpodobně přesunují za potravou na stále nové lokality.

Kormorán velký je jedním z nejrozšířenějších druhů vodních ptáků. Největší zimní shromaždiště se nalézají při pobřeží Černého moře, v Iránu, v Turecku a na Skadarském jezeře v Černé hoře. Ve střední Evropě jsou nejvyšší počty každoročně zjišťovány na řekách Rýn, Dunaj, Isar a Inn v jihovýchodním Německu (průměrný počet je 6405 jedinců). Ve Švýcarsku i v Rakousku je pak každoročně napočítáno přibližně 3200 ptáků.

V současné době populace kormorána velkého dosahuje asi 372 000 hnízdních párů což společně s nehnízdícími jedinci může činit přibližně 755 000 ptáků. Populace je stále rostoucí (van EERDEN *et al.* 2008).

Tab. 4. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 4. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

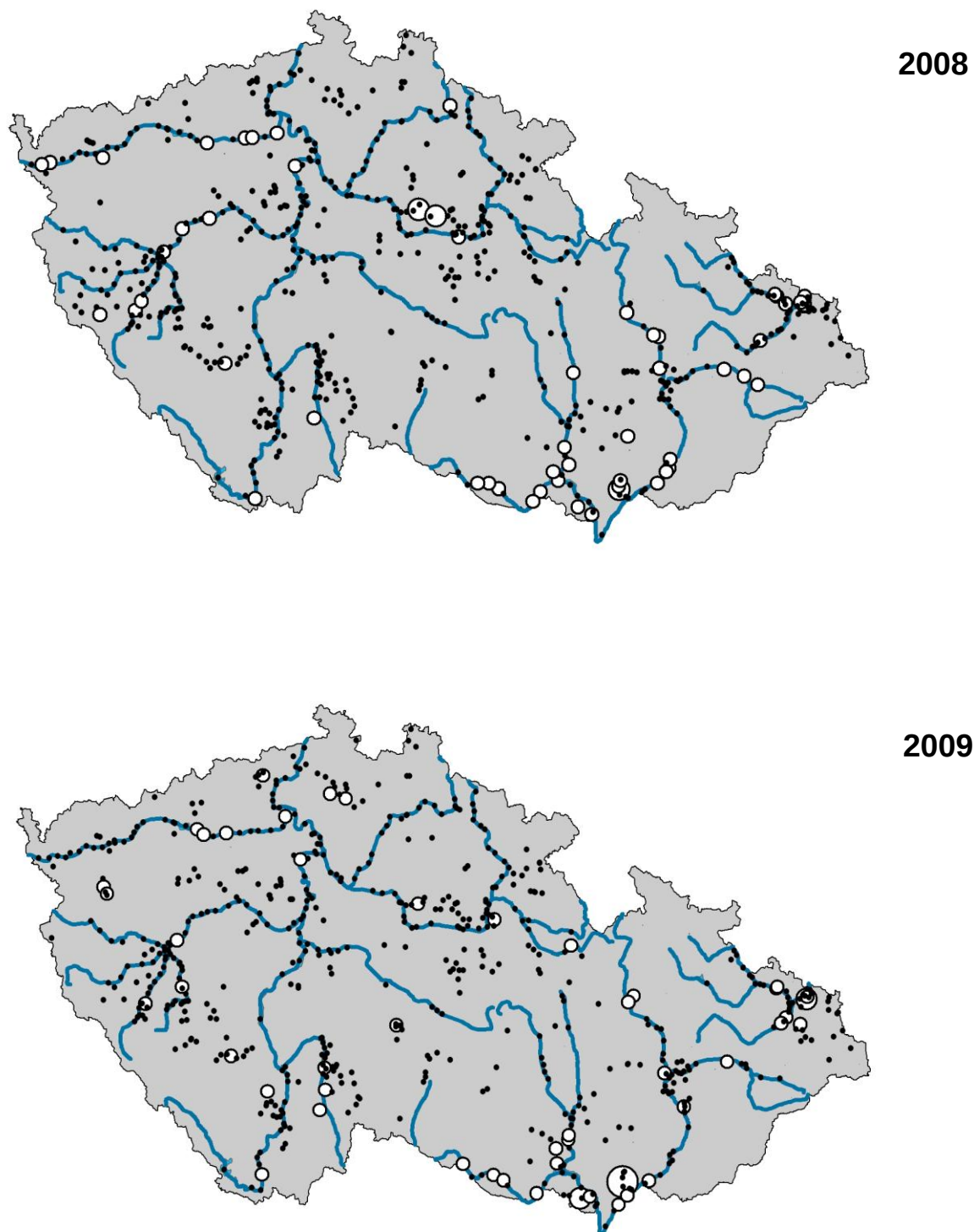
	lokality site	2008	2009
1.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba + Stromovka	200	1 450
2.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	1 440	12
3.	64076 DYJE: Nové Mlýny, most – Lednice	1 109	345
4.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	817	822
5.	44050 VLTAVA: Boršov n.Vlt. – České Budějovice–Rožnov	320	350
6.	24009 LABE: Ústí nad Labem – Přerov	160	335
7.	34024 VLTAVA: Roztoky, jez – Kralupy nad Vltavou, most	107	343
8.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	228	331
9.	14031 BEROUNKA: Bukovec – ústí Klabavy	301	142
10.	34035 LABE: Nymburk, železniční most – Hradištko	296	55

Summary

Wintering **Great Cormorants** are recorded on rivers in almost all parts of the country. The most important wintering sites are on rivers in Central and North Bohemia (Labe, Vltava, Ohře, Berounka), South Moravia (Dyje, Svatka, Morava) and North Moravia (Olza, Odra, Opava). In the mild winters of 2007 and 2008 they also invaded non-freezing standing waters (reservoirs, gravel-pit lakes and ponds). The maximum of wintering Cormorants was recorded in 2008. Moreover, the maximum of occupied sites (i.e 247 wetland sites) was recorded in 2009 and changes in distribution reflect tendency to invade new sites.

Volavka bílá
Egretta alba

Great Egret

Obr. 4. Početnost a distribuce volavky bílé (*Egretta alba*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 4. Numbers and distribution of **Great Egret** *Egretta alba* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	37	103				
2005	37	230	2005 x 2004	90.0	318.0	0.754
2006	31	200	2006 x 2005	90.0	88.5	-0.070
2007	63	372	2007 x 2006	135.7	159.7	-0.080
2008	56	171	2008 x 2007	100.0	44.8	0.005
2009	50	263	2009 x 2008	68.0	120.0	0.221

Hlavním zimovištěm **volavky bílé** je u nás především oblast jižní Moravy. Nápadný je nárůst počtu obsazených lokalit i celkové početnosti v teplejších zimách (leden 2005, 2007 a 2008), kdy dochází k posunu z tekoucích vod na stojaté vody, a to často i mimo oblast jižní Moravy (např. Žehuňský rybník, Heřmanický rybník, rybníky v CHKO Třeboňsko - viz tab. 5). Zimoviště volavky bílé se tak nyní nacházejí prakticky po celé České republice (zejména střední, jižní a východní Čechy a severní Morava).

Zimující populace volavek bílých jsou zaznamenávány především v oblasti Mediteránu ve Francii, Itálii a Řecku. V poslední době narůstá tendence zimování i na severněji položených lokalitách. Ve střední Evropě jsou volavky bílé nejčastěji zaznamenávány na Neziderském jezeře v Rakousku a také v sousedním Slovensku, přičemž jejich počty mohou dosahovat stovek exemplářů.

Odhad velikosti zimující populace volavky bílé v Evropě je cca 38 800–54 300 jedinců, populace je dlouhodobě vzrůstající.

Tab. 5. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 5. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (– signifies no data).

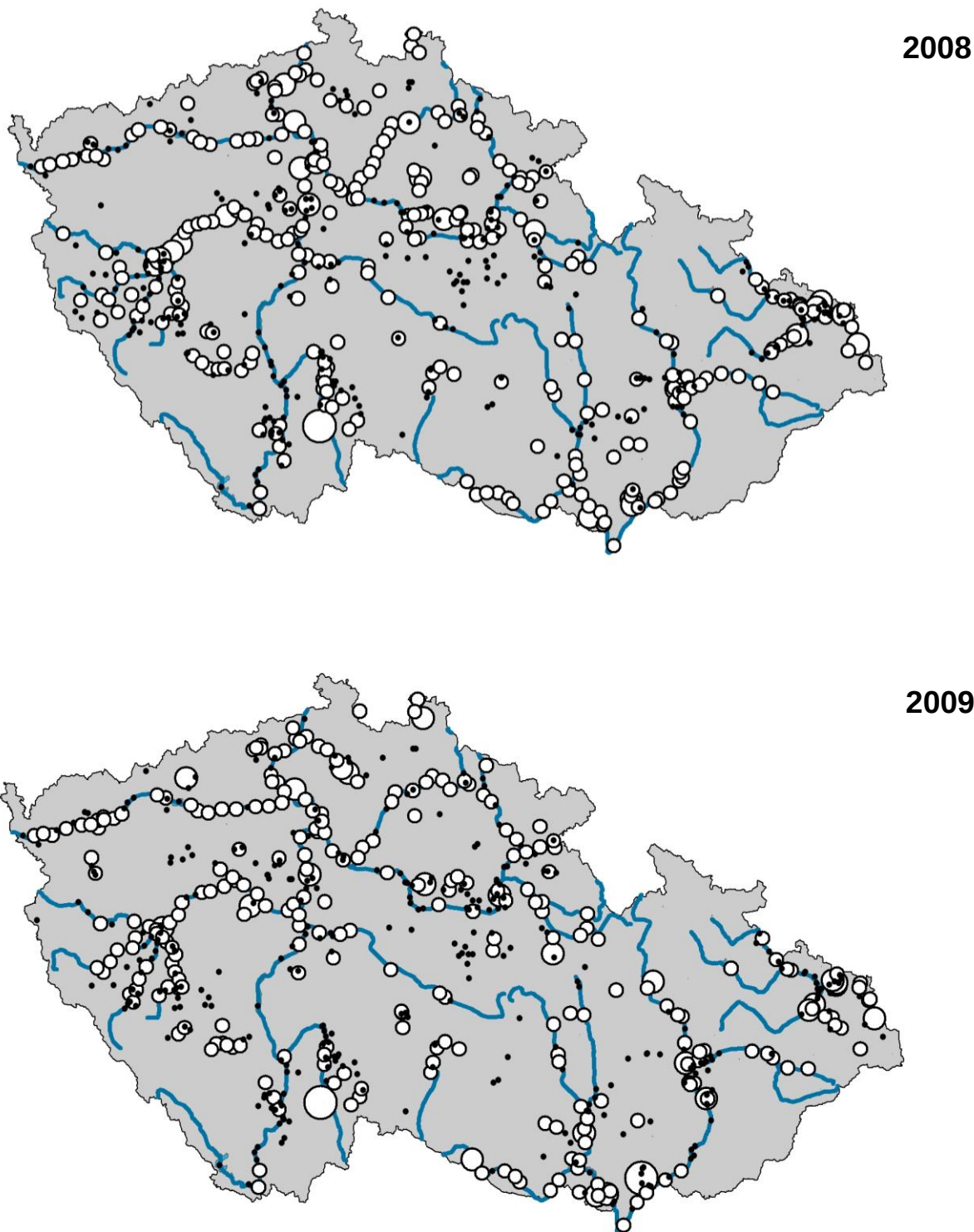
	lokalita site	2008	2009
1.	64131 KYJOVKA(=STUPAVA): Jarohněvický rybník – Písečné rybníky	11	107
2.	31001 Žehuňský rybník	31	0
3.	54143 CIDLINA: Chlumec nad Cidlinou., železniční most – Zbraň, lávka	21	0
4.	72051 Heřmanický rybník	2	17
5.	42000 rybníky v CHKO Třeboňsko	4	9
6.	64073 DYJE: jez Krhovice – most Hrádek, Jaroslavice	8	2
7.	62051 Pohořelické (Starý, Vrkoč, Novoveský)	2	6
8.	74040 BEČVA: Milotice – Hranice	5	2
9.	62052 Lednické rybníky (Hlohovecký, Prostřední, Mlýnský, Nesyt)	7	0
10.	62051 MORAVA: Kopčany–Tvrdonice	0	6

Summary

Great Egret winters in the Czech Republic at lower altitude, especially in South Moravia. Moreover, higher number of birds are recently recorded also in the fishpond regions of South, Central and East Bohemia and in North Moravia. Numbers of Great Egret increased in mild winters, where it occupied more sites in various regions.

Volavka popelavá
Ardea cinerea

Grey Heron

Obr. 5. Početnost a distribuce volavky popelavé (*Ardea cinerea*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 5. Numbers and distribution of Grey Heron *Ardea cinerea* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	268	1 456	2005 x 2004	100.0	129.4	0.645
2005	309	2 101	2006 x 2005	84.4	67.8	0.255
2006	262	1 360	2007 x 2006	102.0	132.6	0.154
2007	322	2 017	2008 x 2007	99.1	76.3	0.541
2008	309	1 519	2009 x 2008	83.9	96.2	0.694
2009	286	1 627				

Distribuce zimujících **volavek popelavých** v České republice je poměrně rovnoměrná. Nevyšší koncentrace byly v lednu 2008 a 2009 zjištěny především na řekách a potocích v nižších polohách (např. Kyjovka, Morava, potok Včelínek, Cidlina, Robečský potok, Olza) a dále v některých rybníkatých oblastech (Třeboňsko, Tovačovské rybníky, Poodří).

V teplejších zimách (například leden 2005, 2007 a 2008) zimují v České republice vyšší počty volavek popelavých a dochází k jejich většímu rozptýlení na jednotlivé lokality a současně se i zvyšuje početnost na stojatých vodách.

Volavky popelavé jsou během zimování v Evropě relativně rovnoměrně rozšířené. Severské populace se posouvají jižním a jihozápadním směrem. Někteří ptáci zalétají zimovat i do subsaharské Afriky. Významná zimoviště se nalézají při pobřeží Středozemního a Černého moře.

Odhad velikosti populace volavky popelavé zimující v Evropě a Mediteránní oblasti je přibližně 263 000–286 000 jedinců, populace je dlouhodobě vzrůstající.

Tab. 6. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 6. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

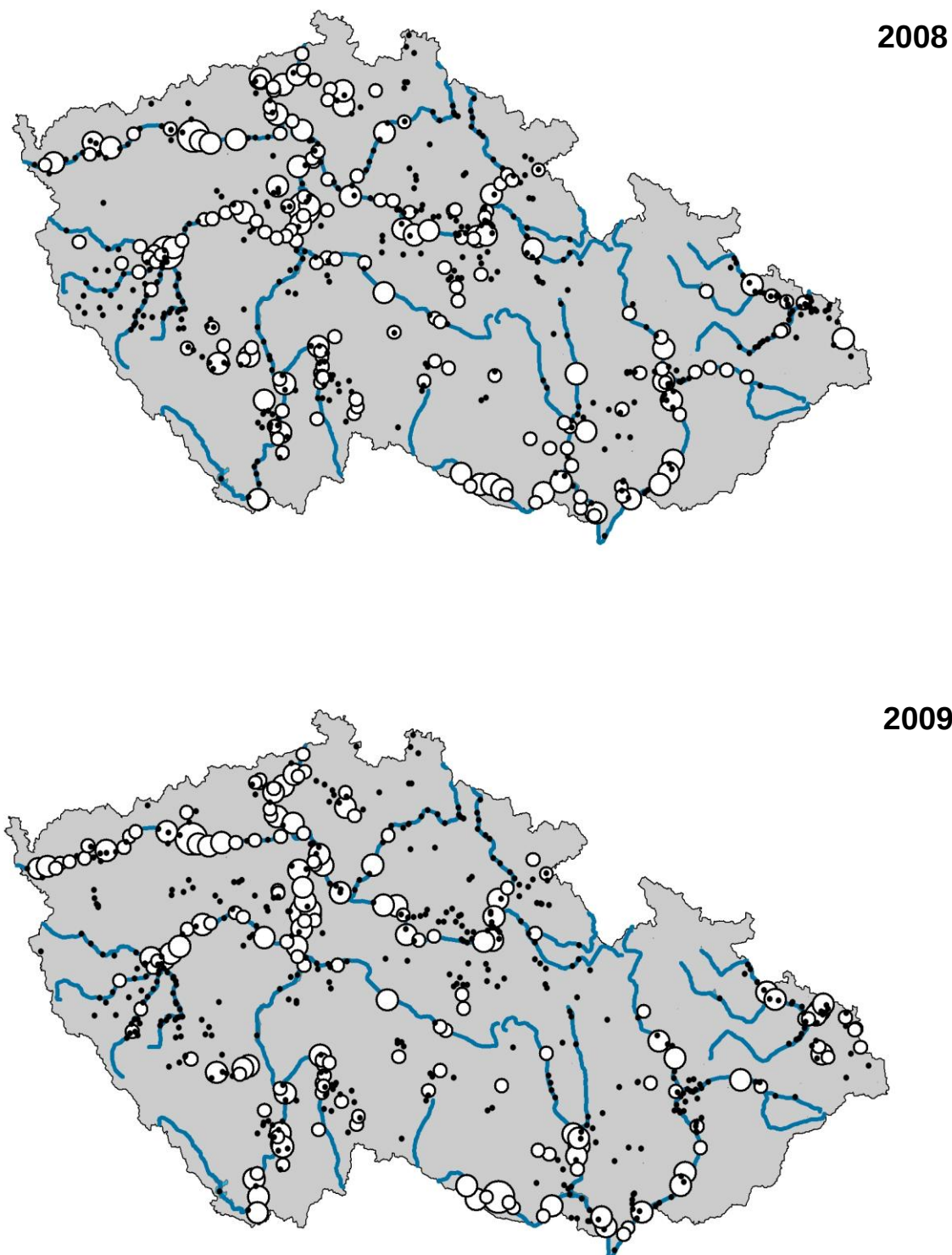
	lokalita site	2008	2009
1.	42000 rybníky v CHKO Třeboňsko	162	127
2.	64131 KYJOVKA (=STUPAVA): Jarohněvický rybník – Písečné rybníky	41	127
3.	72010 Tovačovské rybníky (Hradecký, Křenovský, Kolečko, Náklo)	4	59
4.	72024 rybníky u Polanky nad Odrou	–	50
5.	34095 CIDLINA: Žehuň (hráz) – Sáňy (silniční most)	2	49
6.	64191 potok Včelínek pod Nesytem	–	49
7.	74067 MORAVA: Věrovany, most – Lobodice	42	6
8.	24060 ROBEČSKÝ POTOK: Máchovo jezero – Novozámecký rybník	4	37
9.	74026 OLZA: Třinec, most – Chotěbuz, most	29	24
10.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba a Stromovka	22	24

Summary

Grey Heron is wide-spread wintering bird in the Czech Republic. Higher numbers of wintering Grey Herons are recorded on rivers at lower altitude (e.g. Kyjovka, Morava, Včelínek stream, Cidlina, Robečský stream, Olza) and in fishpond regions (e.g. Třeboň region, Tovačov ponds, Poodří region). A remarkable shift from running waters to standing waters was found when the milder January 2008 and cold January 2009 were compared. Numbers of Grey Heron increased in mild winters (e.g. January 2005, 2007 and 2008), where it occupied more sites in various regions.

Labuť velká
Cygnus olor

Mute Swan

Obr. 6. Početnost a distribuce labutě velké (*Cygnus olor*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 6. Numbers and distribution of **Mute Swan** *Cygnus olor* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	Exempláře
year	sites	birds
2004	150	2 640
2005	196	2 242
2006	148	2 702
2007	224	1 838
2008	187	2 590
2009	174	3 261

srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
comparison	sites (%)	birds (%)	r
2005 x 2004	108.9	68.5	0.749
2006 x 2005	77.9	132.6	0.823
2007 x 2006	126.5	57.2	0.649
2008 x 2007	87.7	151.6	0.589
2009 x 2008	89.9	126.3	0.730

V České republice **labuť velká** zimuje především na nezamrzajících řekách, a to víceméně rovnoměrně po celém území. Nejpočetnější zimoviště jsou tradičně v městských aglomeracích (Znojmo, Praha, Žatec, Plzeň, Opava, Litoměřice, Kolín, Hradec Králové, Břeclav, Písek apod.).

V chladnější zimní sezóně (leden 2009) bylo u nás zjištěno nejvíce labutí velkých, které byly koncentrovány na poměrně malém počtu lokalit. Nárůst počtu ptáků v chladných zimách lze vysvětlit přesunem ptáků ze severněji položených zimovišť na naše lokality nebo také zamrznutím méně významných lokalit v rámci České republiky, které nejsou pokryty sčítáním.

Evropské populace labutí velkých jsou částečně stálé, přičemž rozšíření v době zimování kopíruje rozšíření hnízdicích populací. Největší koncentrace zimujících labutí jsou zaznamenávány na pobřeží Baltského moře, zejména Dánska (Lolland) a na pobřeží Lotyšska. Velká shromaždiště zimujících labutí velkých se nalézají také v oblasti Černého moře.

Ve střední Evropě jsou zaznamenávány nejvyšší počty zimujících labutí velkých na podalpských jezerech ve Švýcarsku, Německu a Rakousku a na velkých řekách (Dunaj, Isar, Inn, Rýn). Velikost zimující populace labutí velkých v Evropě je odhadována na cca 295 000 jedinců, populace má vzrůstající trend početnosti.

Tab. 7. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 7. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

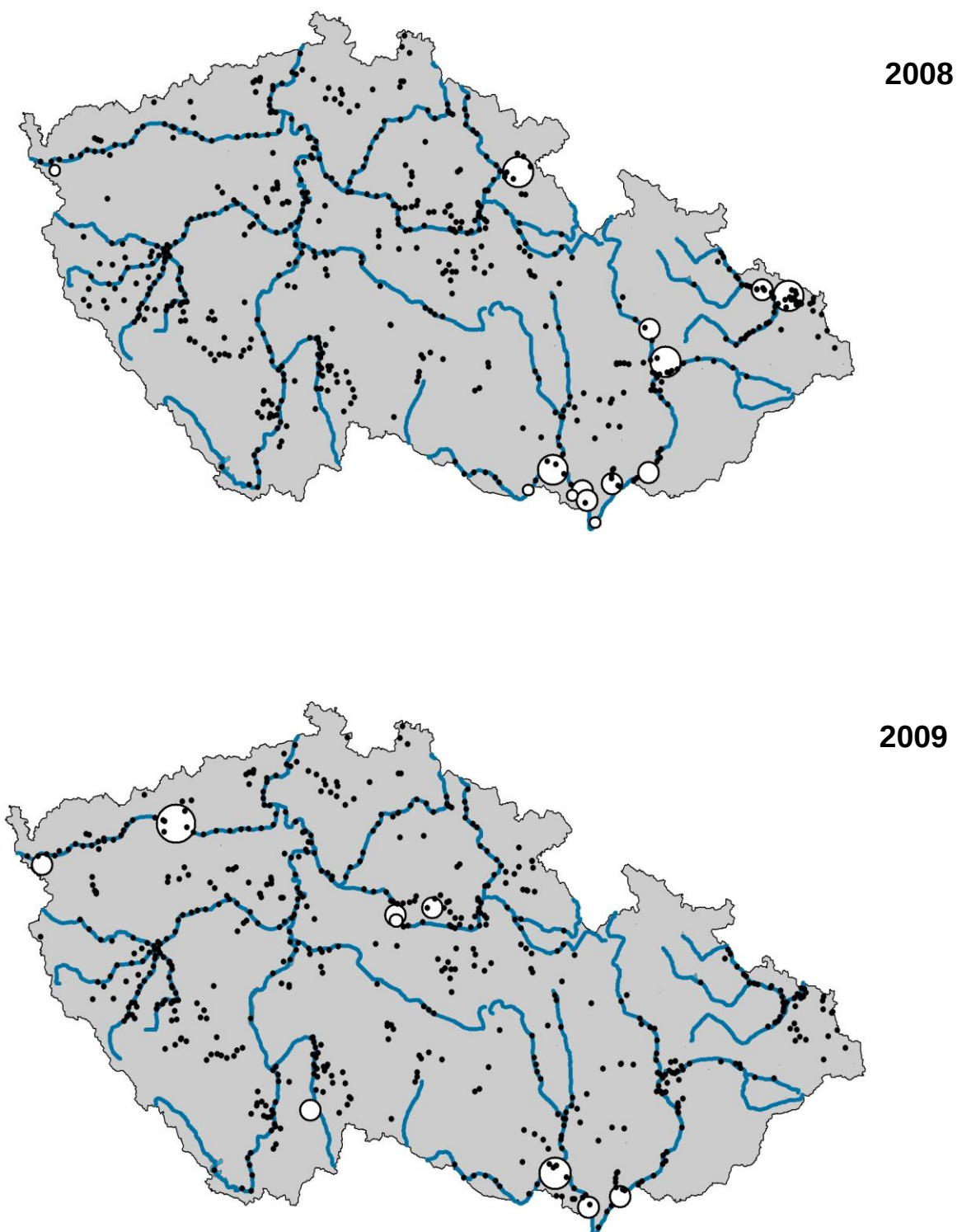
	lokality site	2008	2009
1.	64072 DYJE: Znojemská přehrada – jez Krhovice	49	179
2.	34020 VLTAVA: Podolí – Mánesův most	145	403
3.	24022 OHŘE: Nechanická nádrž – Žatec	134	102
4.	14030 BEROUNKA: počátek – Bukovec	101	92
5.	71021 Stříbrné jezero, Opava	93	77
6.	24003 LABE: Litoměřice – Lovosice	68	83
7.	34031 LABE: Kolín, železniční most – Klavary, jez	75	60
8.	54013 LABE: Smiřice – Hradec Králové	74	54
9.	64079 DYJE: v Břeclavi	55	67
10.	44010 OTAVA: jez u Václava nad Pískem – jez Kavkovna u V	57	60

Summary

Mute Swan winters mostly on non-freezing rivers throughout almost the whole Czech Republic. The highest concentration of Mute Swan were recorded in cities (e.g. Znojmo, Praha, Žatec, Plzeň, Opava, Litoměřice, Kolín, Hradec Králové, Břeclav, Písek etc.). Numbers of wintering Mute Swans in the Czech Republic increased in colder winters (2006, 2009) probably due to the immigration of birds from wintering sites in the Baltic region and/or from sites in Czech Republic, which are not counted.

Husa polní
Anser fabalis

Bean Goose

Obr. 7. Početnost a distribuce husy polní (*Anser fabalis*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000 ex., 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 7. Numbers and distribution of **Bean Goose** *Anser fabalis* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, 101–1000 birds, more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	Comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	10	471				
2005	10	4 893	2005 x 2004	114.3	1137.4	0.588
2006	2	30	2006 x 2005	11.1	0.5	-0.070
2007	14	2 973	2007 x 2006	600.0	6990.0	-0.200
2008	14	1 227	2008 x 2007	91.7	35.5	-0.199
2009	9	10 585	2009 x 2008	61.5	908.0	-0.114

Hlavními oblastmi zimování **husy polní** na našem území byly v lednu 2008 a 2009 velké nezamrzající přehradní nádrže (např. Nechranická nádrž, Rozkoš, Nové Mlýny). Zajímavé je zjištění 470 ex. na řece Odře mezi Hrušovem a Antošovicemi. V chladném lednu 2009 byly desítky hus polních zachyceny i na jiných řekách v nižších polohách (Dyje, Morava, Cidlina).

Na řadě lokalit především na jižní Moravě nebylo z technických důvodů možno při sčítání určit zastoupení jednotlivých druhů hus. V kategorii „blíže neurčené husy“ (13 248 ex. na 15 lokalitách v lednu 2008 a 202 ex. na 3 lokalitách v lednu 2009) jsou také zahrnuty nezanedbatelné počty hus polních, což ztěžuje interpretaci výsledků sčítání.

Hlavní zimoviště hus polních se dají rozdělit na dvě hlavní oblasti. První z nich je severozápadní Evropa, především pobřeží Nizozemí, Německa a jižního Švédska, kde zimuje ve větší míře populace ze severu Evropy (*A. f. fabalis*, Tajga Bean Goose). Druhá část populace, kde převažuje (*A. f. rossicus*, Tundra Bean Goose), přezimuje v Panonské oblasti (jižní Morava, Slovensko, Rakousko a v Maďarsko).

Velikost zimující populace husy polní v Evropě je odhadována na 775 000–795 000 jedinců. Dlouhodobý trend populace je uváděn jako klesající.

Tab. 8. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 8. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

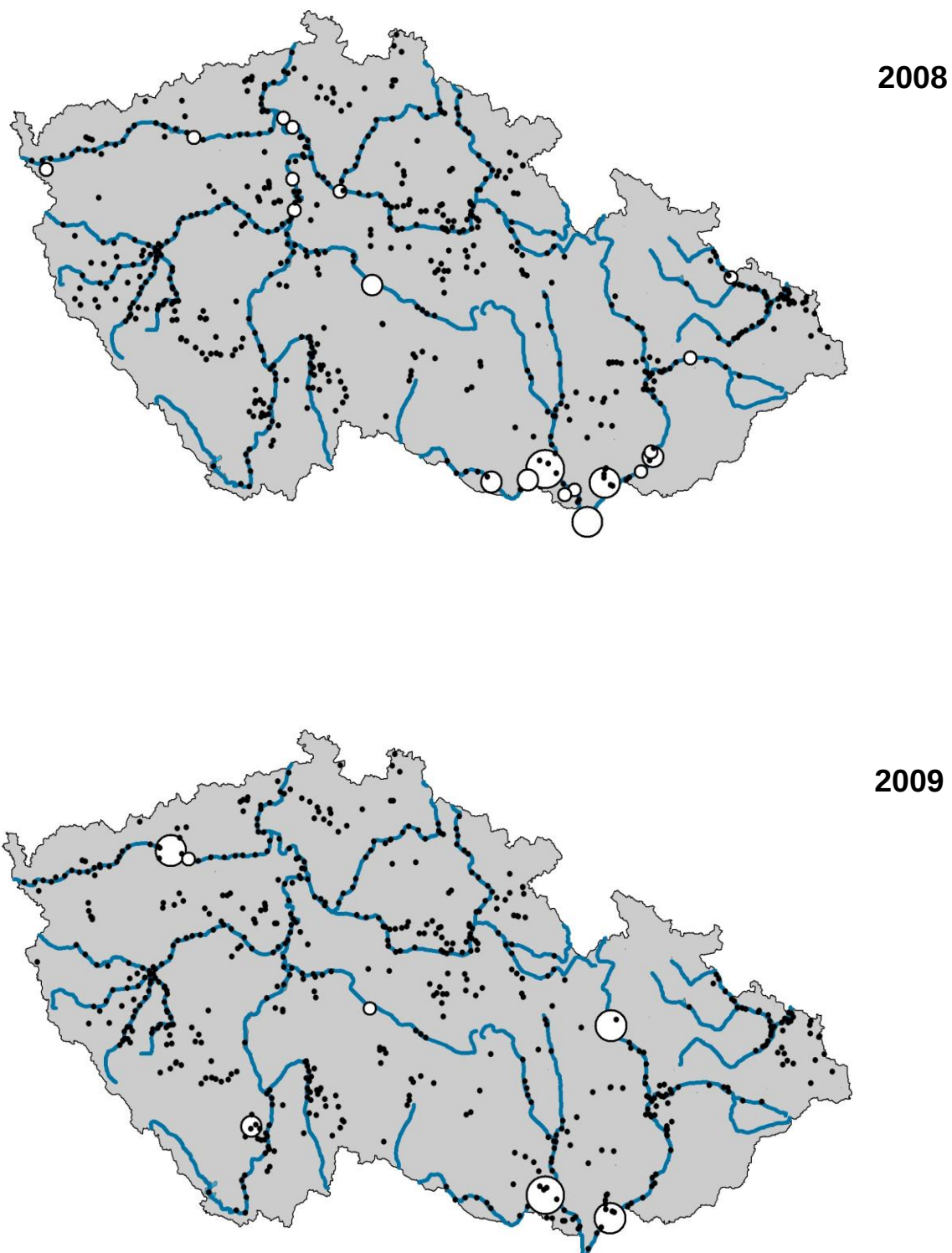
	lokality site	2008	2009
1.	21002 Nechranická přehradní nádrž	0	9 800
2.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	220	500
3.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	470	0
4.	51001 vodní nádrž Rozkoš	127	0
5.	72082 Kokorský rybník, k. ú. Kokory	120	0
6.	64080 DYJE: odlehčovací kanál – hranice s Rakouskem	0	85
7.	64014 MORAVA: Hodonín – Kopčany	–	80
8.	62056 Písečné rybníky u Hodonína	70	0
9.	64401 DYJE: Lednice – Břeclav	70	0
10.	54143 CIDLINA: Clumec nad Cidlinou, žel. most. – Zbraň, lávka	0	52

Summary

The most important wintering sites of **Bean Goose** were recorded on non-freezing reservoirs (Nechranice, Rozkoš, Nové Mlýny). Moreover, remarkable numbers were recorded also on rivers (esp. Odra, Dyje, Morava) in North and South Moravia. Furthermore, some Bean Goose are also included in “Non-identified Geese”, which were recorded in higher numbers (13 248 geese on 15 sites in January 2008 and 202 geese on 3 sites in January 2009).

Husa běločelá
Anser albifrons

White-fronted Goose

Obr. 8. Početnost a distribuce husy běločelé (*Anser albifrons*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 8. Numbers and distribution of **White-fronted Goose** *Anser albifrons* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře
year	sites	birds
2004	2	701
2005	10	13 235
2006	3	3
2007	12	1 211
2008	20	2 311
2009	7	5 385

srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
comparison	sites (%)	birds (%)	r
2005 x 2004			
2006 x 2005	25.0	0.0	-0.240
2007 x 2006	350.0	48150.0	-0.290
2008 x 2007	188.9	224.0	-0.075
2009 x 2008	29.4	206.5	0.983

Obdobně jako předchozí druh, **husy běločelé** využívají k zimování velké přehradní nádrže. Přestože leden 2009 byl poměrně chladný, zdržovaly se na našem území relativně vysoké počty hus běločelých, a to především na jižní Moravě. Také v lednu 2008 byly nejvyšší počty hus běločelých zjištěné na jihomoravských lokalitách. Kromě tohoto regionu byly významnějšími lokalitami zimujících hus běločelých na území České republiky v lednu 2008 a 2009: Nechranická nádrž, štěrkopískovna Mohelnice, rybník Volešek na Českobudějovicku, přehrada na Želivce.

Na řadě lokalit především na jižní Moravě nebylo z technických důvodů možno při sčítání určit zastoupení jednotlivých druhů hus. V kategorii „blíže neurčené husy“ (13 248 ex. na 15 lokalitách v lednu 2008 a 202 ex. na 3 lokalitách v lednu 2009) jsou také zahrnuty nezanedbatelné počty hus polních, což ztěžuje interpretaci výsledků sčítání.

Husy běločelé zimují společně s jinými druhy hus převážně v severozápadní Evropě (především Německo, Nizozemí) a střední Evropě (Maďarsko, Rakousko, Slovensko a jižní Morava). Jedná se o ptáky hnízdící v západní a střední části Sibiře. Další část populace husy běločelé zimuje v hojných počtech také v oblasti Černého moře, kde zimují ptáci z Tajmyrské oblasti.

Velikost zimující populace husy běločelé v Evropě je odhadována na 1 360 000–1 740 000 jedinců. Dlouhodobý trend populace je uváděn jako stabilní.

Tab. 9. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 9. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

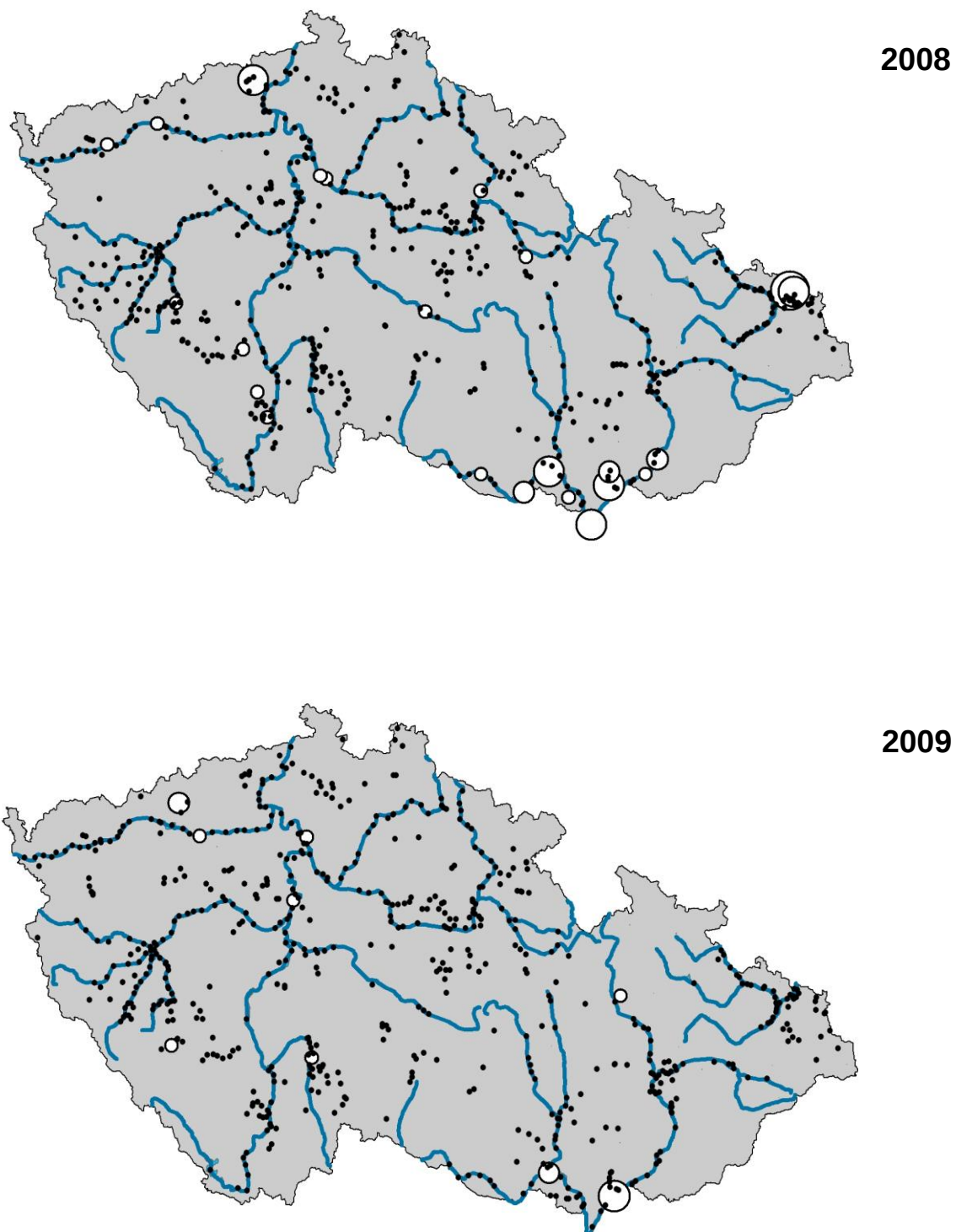
	lokality site	2008	2009
1.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	1 700	4 500
2.	64014 MORAVA: Hodonín – Kopčany	–	500
3.	62056 Písečné rybníky u Hodonína	250	0
4.	21002 Nechranická přehradní nádrž	0	200
5.	64017 MORAVA: Lanžhot – soutok s Dyjí	160	0
6.	73003 štěrkopískovna Mohelnice		128
7.	64074 DYJE: most Hrádek, Jaroslavice – most Hevlín	86	0
8.	42069 rybník Volešek	0	54
9.	31003 nádrž Želivka	46	1
10.	64161 DYJE: Trávní dvůr – Drnholec	25	0

Summary

Wintering **White-fronted Goose** were recorded mostly in South Moravia in 2008 and 2009. Moreover, lower numbers were recorded also in Northwest Bohemia, South Bohemia and Central Moravia (e.g. Nechranice reservoirs, gravel pit lake Mohelnice, pond Volešek in České Budějovice region, Želivka reservoir). Furthermore, some Bean Goose are also included in “Non-identified Geese”, which were recorded in higher numbers (13 248 geese on 15 sites in January 2008 and 202 geese on 3 sites in January 2009).

Husa velká
Anser anser

Greylag Goose

Obr. 9. Početnost a distribuce husy velké (*Anser anser*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000 ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 9. Numbers and distribution of Greylag Goose *Anser anser* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, 101–1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokalita	exempláře	srovnání	lokalita (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	11	1 119	2005 x 2004	155.6	17.8	0.012
2005	19	1 414	2006 x 2005	13.3	2.5	-0.240
2006	2	19	2007 x 2006	650.0	9747.4	-0.150
2007	20	1 995	2008 x 2007	131.3	117.0	0.115
2008	23	2 241	2009 x 2008	26.1	2.8	0.159
2009	9	239				

Nejpočetnějším zimovištěm **husy velké** v České republice byly v lednu 2008 překvapivě především severomoravské lokality, kde bylo zjištěno 1 420 z 2 241 zimujících hus velkých. Tradiční zimování je zaznamenáváno na jižní Moravě a v severních Čechách. U tohoto druhu hus byly zaznamenány výrazné rozdíly v početnosti v klimaticky se lišících zimách. V teplejších zimách (leden 2005, 2007, 2008) byly zimující husy velké zaznamenány i kromě výše uvedených i například na severní Moravě. V chladných lednech 2006 a 2009 s vysokou sněhovou pokrývkou po celém území byly husy velké zjištěny ve výrazně nižších počtech na omezeném počtu lokalit.

Husy velké zimují především v jihozápadní a jižní Evropě a severní Africe a dále pak v okolí Černého a Kaspického moře. Ptáci hnízdící v severní a západní Evropě zimují především v Nizozemí a v deltě řeky Guadalquivir ve Španělsku. Středoevropské populace odlétají zimovat přes Itálii a až na jezera Ichkeul a Fetzara do Tuniska, resp. Alžírsko. V poslední době je dokládán pokles migrační vzdálenosti, tj. zimování blíže hnízdištím (PODHRAZSKÝ, MUSIL in litt).

Velikost evropské populace husy velké v Evropě je cca 610 000 jedinců. Dlouhodobý trend populace je rostoucí.

Tab. 10. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 10. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

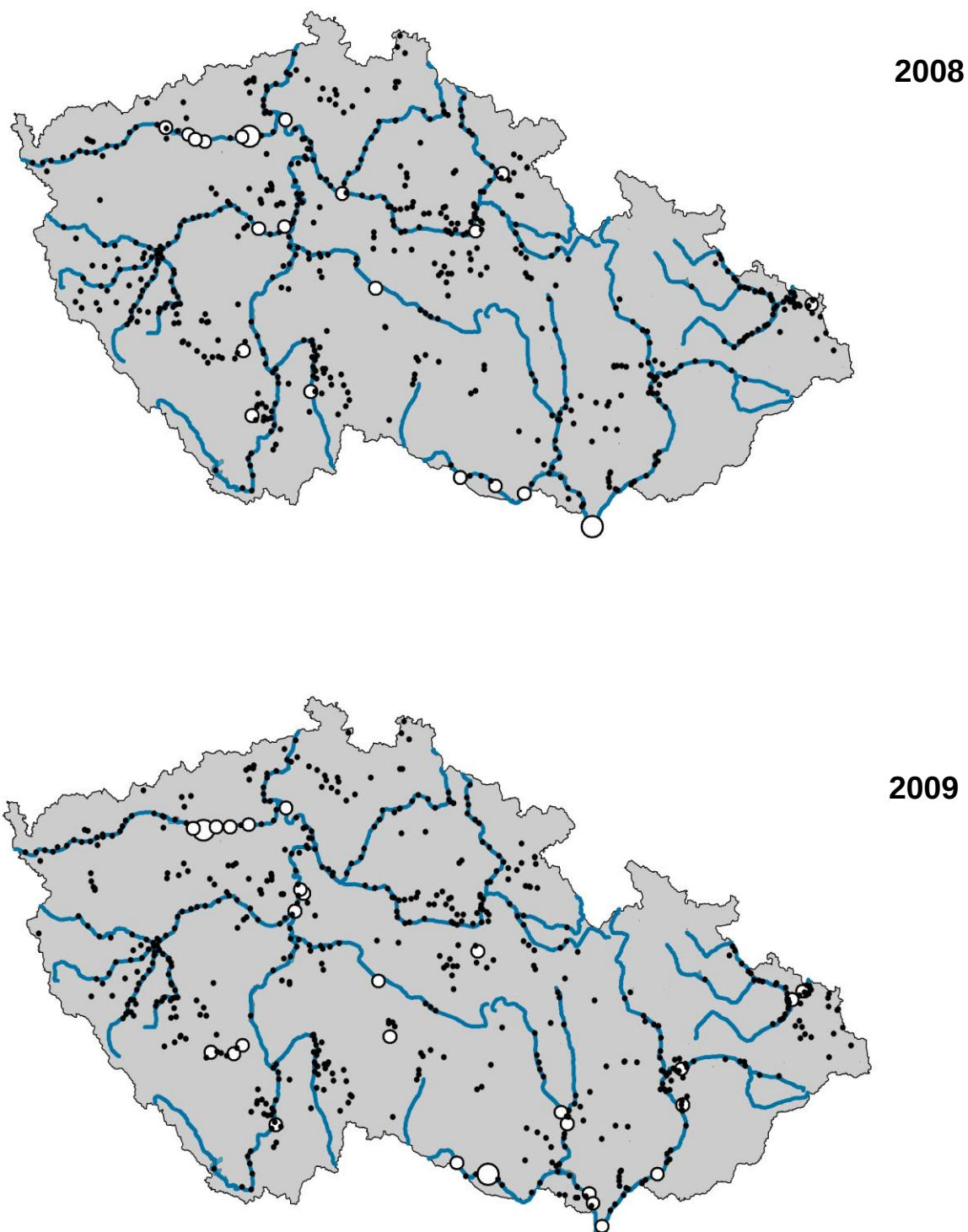
	lokalita site	2008	2009
1.	74021 ODRA: Antošovice – soutok s Olší	1 020	0
2.	73033 štěrkovna Kališčák u Bohumína	400	0
3.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	270	50
4.	23027 jezero Milada u Chabařovic	170	0
5.	64017 MORAVA: Lanžhot – soutok s Dyjí	155	0
6.	62056 Písečné rybníky u Hodonína	130	0
7.	64014 MORAVA: Hodoník – Kopčany	–	120
8.	22081 Podkrušnohorský zoopark Chomutov	–	52
9.	64075 DYJE: most Hevlín – Trávní dvůr	30	0
10.	62054 Jarohněvický rybník	20	0

Summary

Numbers and distribution of wintering **Greylag Goose** are affected by variations in climatic conditions with lower numbers in colder winter seasons (2005, 2007 and 2009). The most important wintering sites are located in North Moravia (esp. in 2008), in South Moravia (e.g. Nové Mlýny reservoir) and in North Bohemia (Chabařovice in 2008, Chomutov in 2009).

Hvízdák euroasijský
Anas penelope

Eurasian Wigeon

Obr. 10. Početnost a distribuce hvízdáka euroasijského (*Anas penelope*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 10. Numbers and distribution of Eurasian Wigeon *Anas penelope* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	8	134				
2005	22	117	2005 x 2004	214.3	54.1	0.372
2006	25	97	2006 x 2005	105.3	92.9	0.312
2007	15	88	2007 x 2006	33.3	67.1	0.219
2008	21	76	2008 x 2007	271.4	120.0	-0.104
2009	29	97	2009 x 2008	122.2	115.5	0.114

V České republice zimují **hvízdáci euroasijsí** jednotlivě nebo v malých skupinách na nezamrzajících řekách v nižších polohách (zejména Ohře, Dyje a dále Morava a Labe). V teplejších zimách (např. leden 2007) se hvízdáci zřejmě přesouvají na stojaté vody a to zejména na jižní Moravě. V chladnějších zimách (2006, 2009) překvapivě dochází k nárůstu počtu obsazených lokalit. Proto je mezisezónní podobnost distribuce poměrně nízká.

Hvízdák euroasijský je v době zimování v Evropě poměrně široce rozšířen. Velké koncentrace zimujících jedinců jsou zaznamenávány při pobřeží Severního a Středozemního moře (včetně Tuniska). V Nizozemí a Velké Británii je každoročně zjištěno více než 1 milion jedinců.

Ve střední Evropě jsou nejvyšší počty zimujících hvízdáků euroasijských zaznamenávány v jihovýchodním Německu a Švýcarsku, kde se zdržují na velkých řekách jako je Rýn a Dunaj.

Odhad velikosti evropské zimující populace hvízdáka euroasijského je cca 1 800 000 jedinců. Populace je považována za stabilní.

Tab. 11. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 11. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

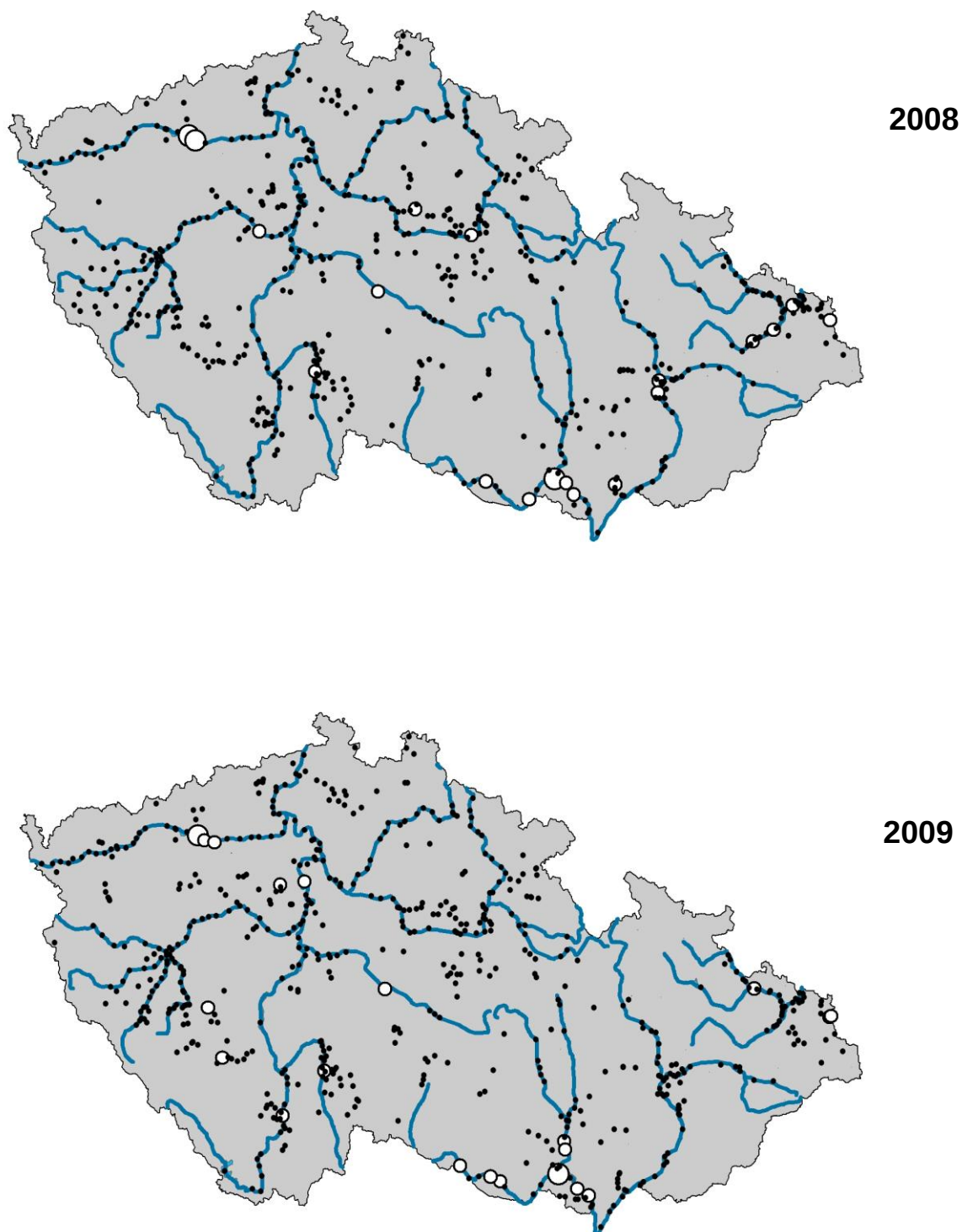
	lokality site	2008	2009
1.	64072 DYJE: Znojemska přehrada – jez Krhovice	0	24
2.	24024 OHŘE: Žatec – Mradice	6	22
3.	24028 OHŘE: Pátek – Dubany	21	4
4.	64017 MORAVA: Lanžhot – soutok s Dyjí	19	2
5.	24025 OHŘE: Mradice – Lenešice	1	5
6.	31003 přehradní nádrž na Želivce	1	5
7.	24027 OHŘE: Počedělice – Pátek	4	0
8.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	2	3
9.	24023 OHŘE v Žatci	3	2
10.	24022 OHŘE: Nechanická nádrž – Žatec	3	0

Summary

Wintering *Eurasian Wigeons* were recorded as single individuals or small groups on non-freezing rivers (esp. the rivers Ohře, Dyje, Morava and Labe) at lower altitude. Remarkable changes were found in distribution, i.e. a shift from running waters to standing waters in a mild winter (e.g. in January 2007). The highest numbers of occupied sites were recorded in the coldest winters (i.e. in January 2006 and 2009).

Kopřivka obecná
Anas strepera

Gadwall

Obr. 11. Početnost a distribuce **kopřivky obecné (*Anas strepera*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 100 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 11. Numbers and distribution of **Gadwall *Anas strepera*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	8	26	2005 x 2004	122.0	126.0	0.579
2005	15	55	2006 x 2005	82.0	83.0	-0.349
2006	13	35	2007 x 2006	70.0	653.0	-0.169
2007	16	257	2008 x 2007	94.7	85.6	-0.118
2008	20	105	2009 x 2008	172.7	46.6	0.897
2009	22	98				

V České republice byly **kopřivky obecné** zaznamenány jednotlivě nebo v malých skupinách zejména na rybnících v nižších polohách. V chladném lednu 2006 i 2009 byly vyšší počty zaznamenány na Novomlýnských nádržích a dále pak na Ohři. V mírnějších zimách v lednu 2007, 2008 došlo k celkovému nárůstu početnosti zimujících kopřivek obecných i počtu jimi obsazených lokalit. Výrazný je také přesun na nezamrzlé rybníky a to zejména na jižní Moravě a v menším počtu pak i na severní Moravě a ve středních Čechách.

Kopřivka obecná zimuje především v západní Evropě a ve Středomoří. Velké koncentrace ptáků jsou zaznamenávány ve Francii (Camarque), Alžírsku, popř. v Iránu a Azerbajdžánu.

Ve střední Evropě se kopřivky obecné nejvíce zdržují na velkých řekách (Dunaj, Rýn) a jezerech v jihozápadním Německu (7 000–9000 ex. v letech 1997–1999) a Švýcarsku (5 000–7 000 ex. v letech 1997–1999).

Velikost zimující populace kopřivky obecné v Evropě a Mediteránní oblasti je odhadována na 135 000–210 000 jedinců. Dlouhodobě je tato populace považována za stabilní až mírně rostoucí.

Tab. 12. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 12. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

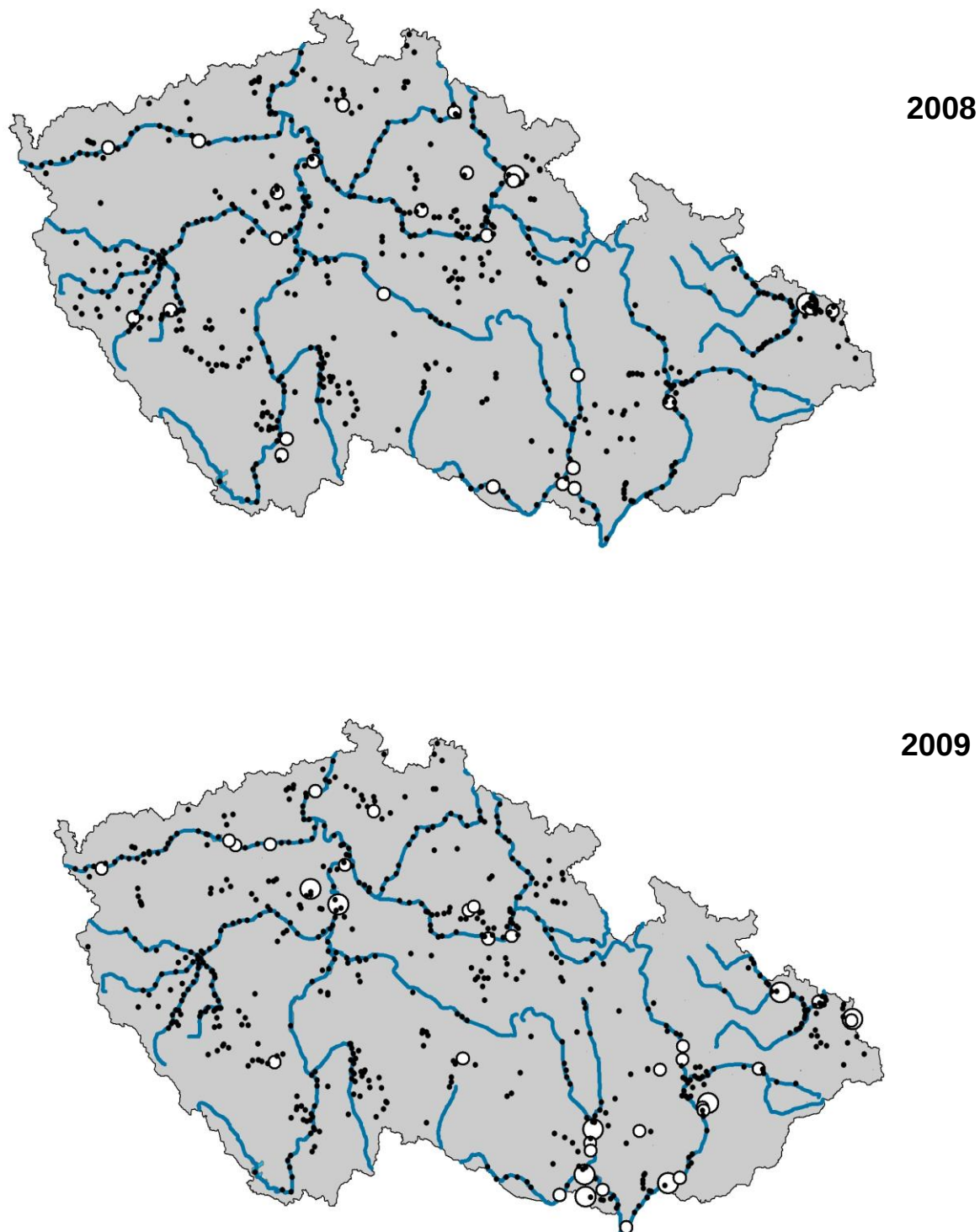
	lokality site	2008	2009
1.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	32	42
2.	24022 OHŘE: Nechanická nádrž – Žatec	19	13
3.	24023 OHŘE: v Žatci	13	4
4.	72046 Louky nad Olší	6	9
5.	61009 vodní dílo Nové Mlýny II (třetí zdrž a Strachotínský rybník)	8	0
6.	74027 OLZA: Chotěbuz, most – Karviná, most	–	6
7.	74067 MORAVA: Věrovany, most – Lobodice	4	0
8.	64076 DYJE: Nové Mlýny, most – Lednice	3	2
9.	31003 přehradní nádrž Želivka	3	1
10.	74019 ODRA“ Přívoz, most – Hrušov, most	3	0

Summary

Wintering **Gadwalls** were recorded as single individuals or a small groups mostly on fishponds at lower altitudes. In colder winters (e.g. January 2006 and 2009), Gadwalls were recorded mostly on reservoirs and rivers. Numbers of wintering Gadwalls as well as number of occupied wetland sites increased in mild winters. There was found a shift from running waters to standing waters in a mild winter (e.g. in January 2007, 2008), especially to fishponds in South Moravia.

Čírka obecná
Anas crecca

Common Teal

Obr. 12. Početnost a distribuce čírky obecné (*Anas crecca*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100, 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 12. Numbers and distribution of **Common Teal** *Anas crecca* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, and more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	31	418				
2005	43	1001	2005 x 2004	131.8	191.4	0.798
2006	38	451	2006 x 2005	106.5	43.1	0.358
2007	39	712	2007 x 2006	78.8	159.5	0.110
2008	28	212	2008 x 2007	82.1	35.0	-0.028
2009	38	352	2009 x 2008	112.0	182.6	0.405

V České republice zimují **čírky obecné** jednotlivě nebo v malých skupinách na nezamrzajících řekách v nižších polohách, především na jižní Moravě (Rusava, Svatka a Morava) a dále ve středních a severních Čechách (Vltava v Praze). Další početnější zimoviště byla zjištěna na severní Moravě (např. řeky Odry a Olza) a ve východních Čechách (např. Úpa). V teplejších zimách bývají počty zimujících čírek obecných obvykle vyšší a mírně narůstá i počet jimi obsazených lokalit. Současně dochází k posunu na stojaté vody. Z tohoto schématu však výsledky z mírné zimy 2008 a naopak chladné zimy 2009 vybočují.

Zimující čírky obecné jsou v Evropě široce rozšířené. Hlavními oblastmi výskytu jsou západní Evropa, Mediteránní oblast a Přední Asie. Během chladných zim se jejich počty zvyšují především při Atlantickém pobřeží Francie a ve Španělsku. Největší koncentrace zimujících čírek obecných (přes 100 000 ptáků) byla zaznamenána v deltě řeky Evros v severním Řecku. Ve střední Evropě jsou čírky obecné nejčastěji zjišťovány v jihovýchodním Německu a Švýcarsku, kde se vyskytují na velkých řekách jako jsou Rýn a Dunaj, i na předalpských jezerech.

Odhad velikosti evropské zimující populace čírky obecné je uváděn v rozmezí 1 250 000 až 1 875 000 jedinců. V západní Evropě a východním Středomoří je uváděn vzrůstající trend zimující populace a v západním Středomoří naopak klesající trend.

Tab. 13. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 13. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

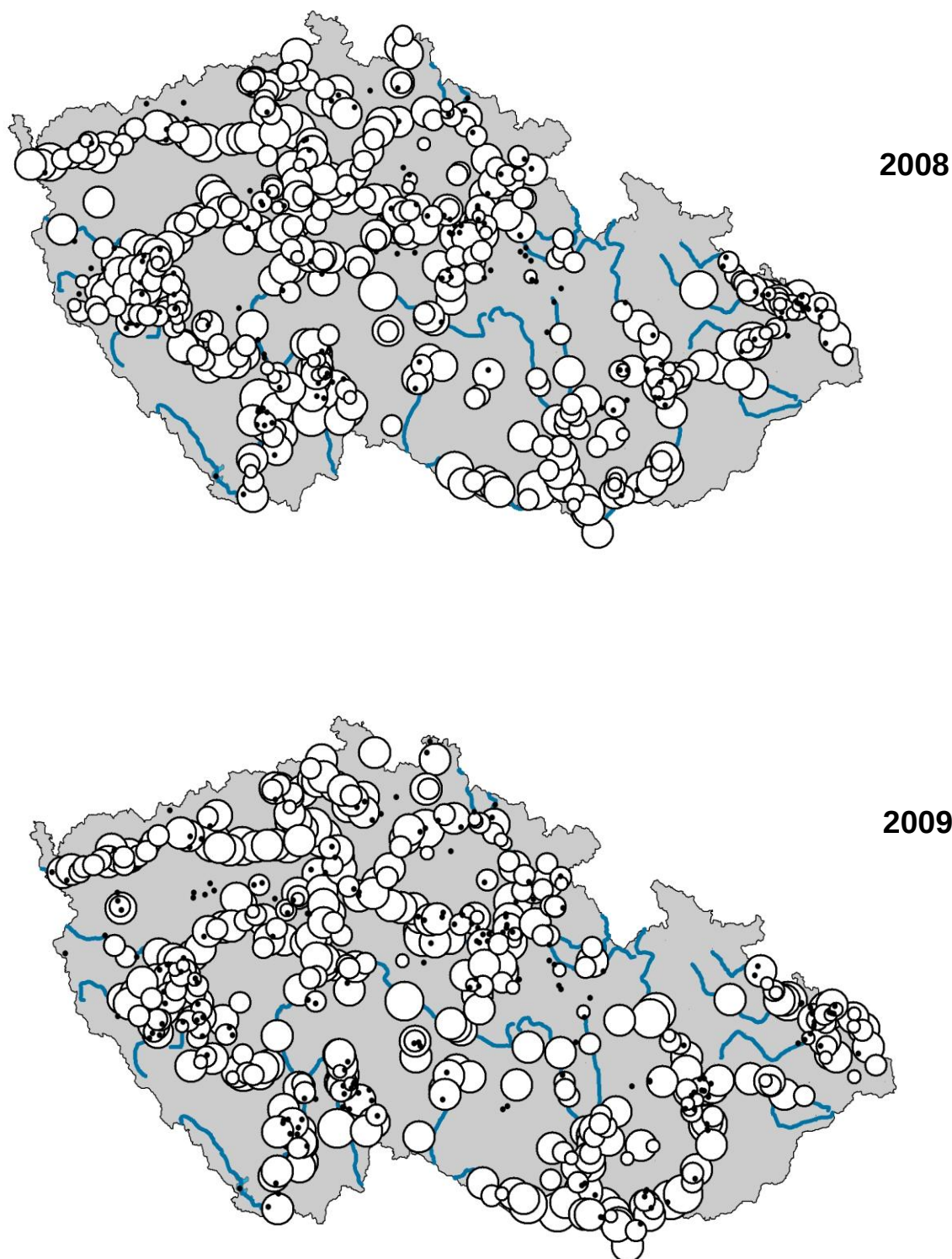
	lokality site	2008	2009
1.	54088 ÚPA: Česká Skalice – Jaroměř	70	0
2.	62078 rybník Šibeník	25	65
3.	64099 RUSAVA: Hulín – Všetuly	–	40
4.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a střední zdrž)	4	50
5.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	27	6
6.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba a Stromovka	0	25
7.	64022 SVRATKA: soutok se Svitavou – soutok s Bobravou	–	20
8.	64012 MORAVA: Strážnice – Rohatec–kolonie	0	20
9.	32076 rybníky u Stehelčevsi a Vrapice	0	15
10.	74027 OLZA: Chotěbuz, most – Karviná, most	–	14

Summary

Wintering **Common Teals** were recorded as single individuals or a small groups on rivers at lower altitudes in South Moravia (especially on the rivers Rusava, Morava and Svatka) and in Central and North Bohemia (e.g. on the rivers Vltava in Praha) at lower altitudes. Other important wintering sites were recorded in North Moravia (e.g. on the rivers Olza and Odra) and East Bohemia (river Úpa). Numbers of wintering Common Teal usually increased in mild winters. There was found a shift from running waters to standing waters in a mild winter, especially in South Moravia (Nové Mlýny reservoir and fishpond systems).

Kachna divoká
Anas platyrhynchos

Mallard

Obr. 13. Početnost a distribuce **kachny divoké (*Anas platyrhynchos*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000, 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 13. Numbers and distribution of **Mallard *Anas platyrhynchos*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, 101–1000, more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	365	93 111				
2005	457	108 369	2005 x 2004	116.2	111.3	0.798
2006	353	120 303	2006 x 2005	78.0	114.4	0.386
2007	543	113 630	2007 x 2006	124.7	77.6	0.353
2008	436	129 534	2008 x 2007	85.8	129.6	0.741
2009	416	146 460	2009 x 2008	89.0	110.8	0.382

Kachna divoká je v době zimování (i hnízdění) rovnoměrně rozšířena po celém území České republiky. Vyšší koncentrace jsou zaznamenávány především v urbánních biotopech, přičemž hejna stovek kachen divokých se vyskytují nejen v městech, ale i v mnohých vesnicích.

Nárůst počtu ptáků v chladných zimách (např. leden 2006, 2009) lze vysvětlit příletem ptáků ze severněji položených zimovišť nebo také zamrznutím méně významných lokalit v rámci ČR, které nejsou pokryty sčítáním. V chladných zimách dochází naopak ke snížení počtu obsazených lokalit, a to patrně v důsledku zamrznutí rybníků. V lednu 2009 byl zaznamenán rekordní počet zimujících kachen během celé historie Mezinárodního sčítání vodních ptáků v ČR (1966–2009).

Kachna divoká je nejpočetnějším a široce rozšířeným druhem kachny v Západní Palearktidě. Nejvyšší koncentrace zimujících kachen divokých jsou každoročně zaznamenávány v oblasti delty Dunaje i některých dalších velkých řek. Ve střední Evropě existují nejpočetnější zimoviště kachny divoké na velkých řekách i na předalpských jezerech.

Zimující populace kachny divoké v Evropě dosahuje cca 7 500 000 jedinců a je považována za víceméně stabilní, i když např. ve střední Evropě dochází k poklesu početnosti.

Tab. 14. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 14. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

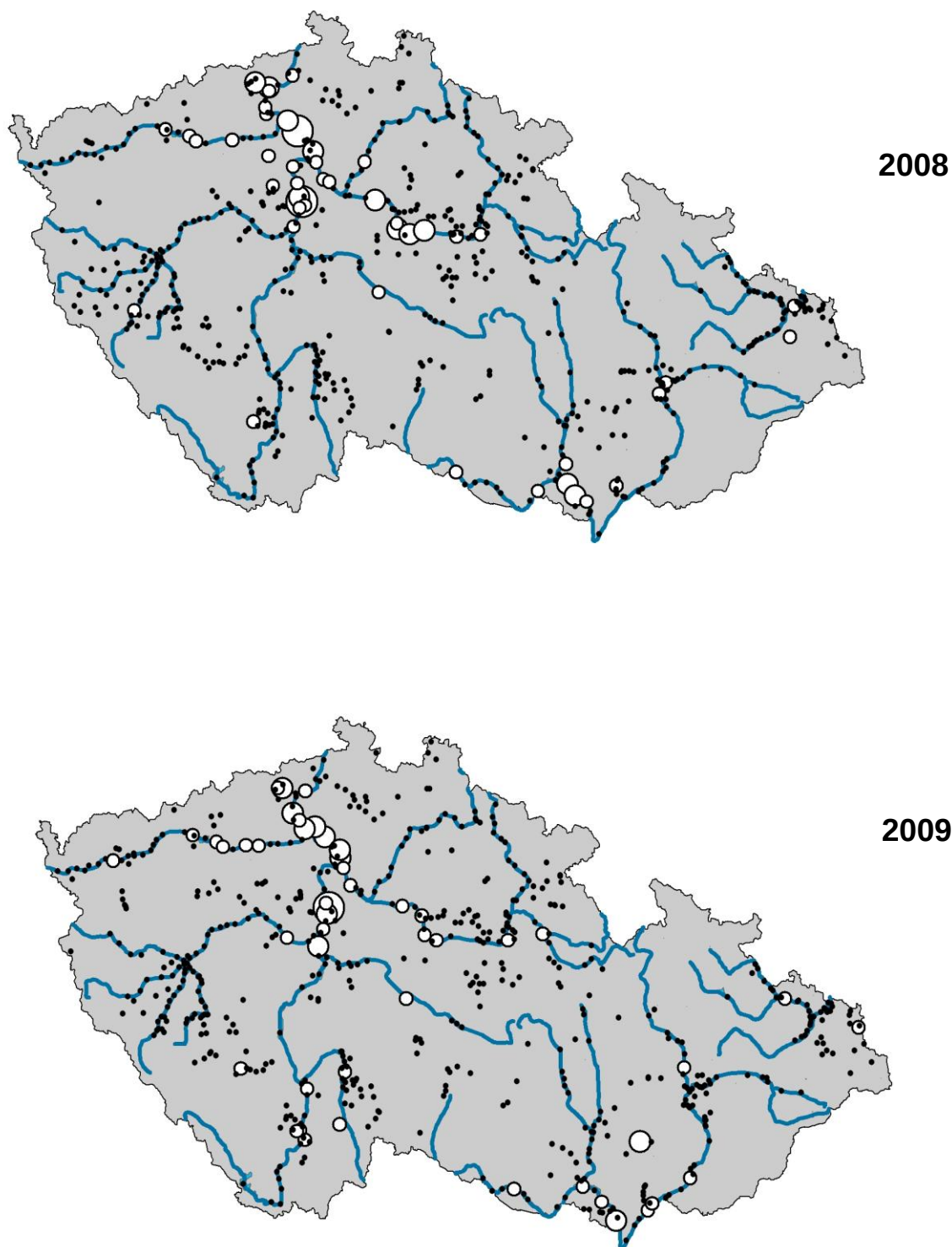
	lokalita site	2008	2009
1.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	9 770	2 100
2.	34032 LABE: Klavary, jez – Oseček, bývalý přívoz	1 950	7 500
3.	42000 rybníky v CHKO Třeboňsko	6 992	3 720
4.	64075 DYJE: most Hevlín – Trávní dvůr	96	6 402
5.	64012 MORAVA: Strážnice – Rohatec-Kolonie	201	5 922
6.	64011 MORAVA: Veselí nad Moravou, most – Strážnice	150	4 983
7.	54016 LABE: Némčice, most – Pardubice, most	1 450	4 550
8.	63010 Štěrkopískovna Ostrožská Nová Ves	3 800	0
9.	74221 ČERNÝ POTOK: halda dolu Šverma – soutok s Odrou	0	2 831
10.	24001 LABE: Horní Počápy – Roudnice nad Labem	2 730	2 522

Summary

Mallard is wide-spread among wintering birds in the Czech Republic. Higher concentrations are recorded mostly in urban habitats. Flocks of hundreds of Mallard are sometimes recorded, especially in urban habitats (towns as well as villages). Numbers of wintering Mallards increased in colder winters (e.g. January 2006, 2009) probably due to immigration of birds from northern wintering sites, and also birds wintering in less important wintering sites, that are probably frozen in a colder winter. Similarly, the number of occupied wintering sites decreased in the colder winter. Running waters are used more in colder winter (i.e. January 2006, 2009) by wintering Mallard. The maximum of Mallards was recorded in January 2009 (1966–2009).

Polák velký
Aythya ferina

Common Pochard

Obr. 14. Početnost a distribuce **poláka velkého (*Aythya ferina*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 14. Numbers and distribution of **Common Pochard *Aythya ferina*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	41	775				
2005	48	724	2005 x 2004	112.5	85.8	0.697
2006	44	695	2006 x 2005	100.0	102.0	0.093
2007	42	632	2007 x 2006	64.9	68.2	-0.080
2008	47	658	2008 x 2007	128.1	127.0	-0.124
2009	49	762	2009 x 2008	100.0	113.4	0.660

V České republice zimuje **polák velký** především na větších nezamrzajících řekách, a to zejména ve středních a severních Čechách (Labe, Vltava) a dále pak na jižní Moravě (Dyje). Počet zimujících poláků velkých má u nás v posledních cca 10 letech klesající trend a vliv klimatických změn na početnost zde není patrný. V mírnějších zimách však dochází ke změnám distribuce, tj. poklesu početnosti na tekoucích vodách a naopak k nárůstu početnosti na stojatých vodách, a to zejména na jižní Moravě, v severních a středních Čechách.

Polák velký v Evropě zimuje především v pásu odpovídajícím nulové isothermě od severozápadní přes jihovýchodní Evropu do Přední Asie. Velké koncentrace jedinců jsou každoročně sčítány na velkých sladkovodních jezerech, ale i na mořském pobřeží (např. v Rumunsku, Německu, Švýcarsku, Rakousku, Turecku, Tunisku a Černé Hoře). Četná jsou zimoviště i na pobřeží Nizozemí, Velké Británie a Francie.

Ve střední Evropě zimují poláci velcí nejpočetněji na podalpských jezerech ve Švýcarsku a v jihovýchodním Německu.

Odhad velikosti evropské zimující populace poláka velkého je cca 1 350 000 jedinců. Populace je dlouhodobě klesající.

Tab. 15. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 15. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (– signifies no data).

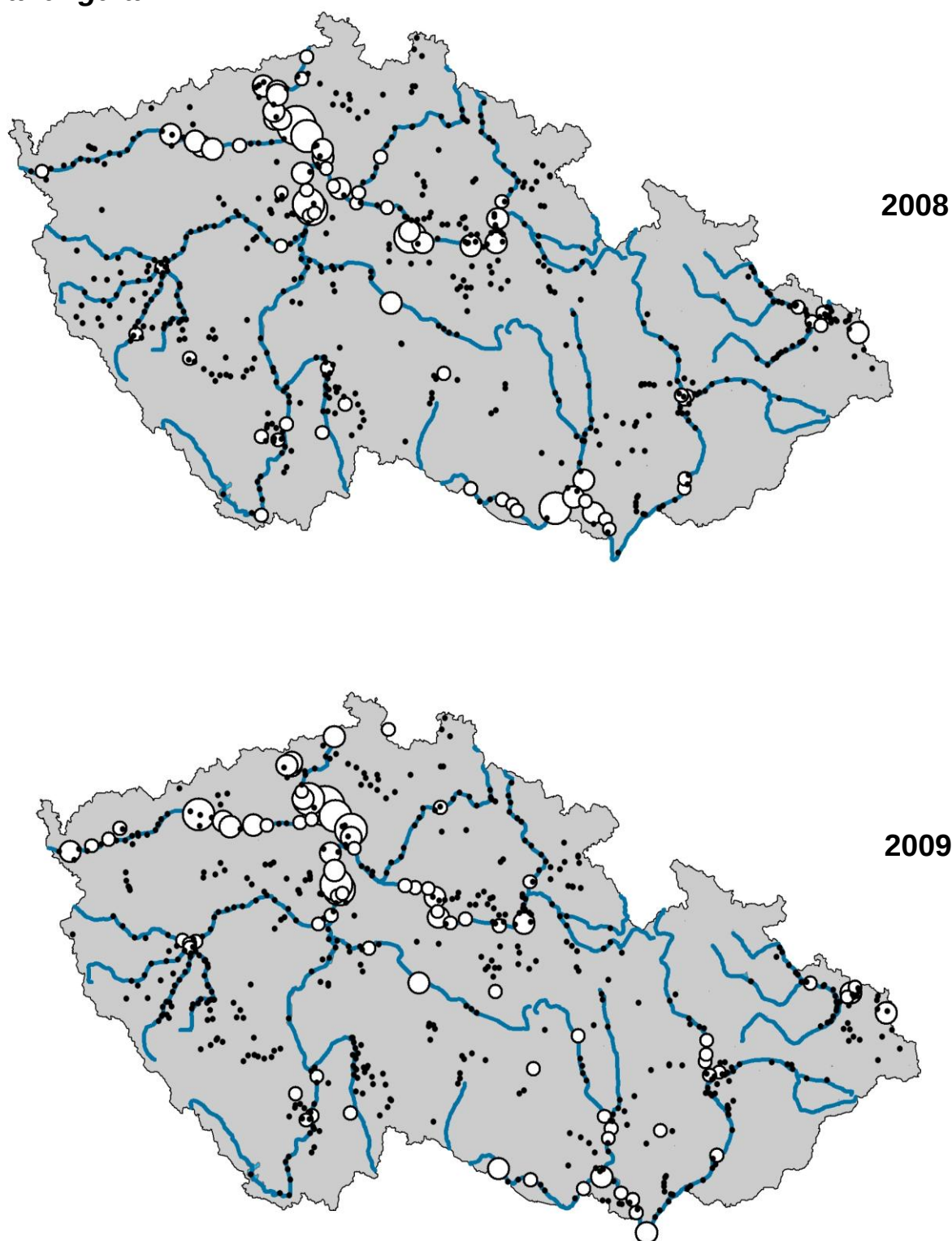
	lokalita site	2008	2009
1.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba + Stromovka	115	285
2.	24001 LABE: Horní Počáply – Roudnice nad Labem	103	34
3.	24005 LABE: V.Žernoseky – Libochovany	3	94
4.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	82	32
5.	23027 jezero Milada u Chabařovic	25	65
6.	34020 VLTAVA: Podolí – Mánesův most	4	39
7.	24008 LABE: v Ústí nad Labem	39	0
8.	34042 LABE: Mělník, soutok – Dolní Beřkovice	36	30
9.	61009 vodní dílo Nové Mlýny II (třetí zdrž a Strachotínský rybník)	29	0
10.	34035 LABE: Nymburk, železniční most – Hradištko	27	1

Summary

In the Czech Republic, **Common Pochard** winters mostly on larger non-freezing rivers in North and Central Bohemia (especially the rivers Labe and Vltava) and South Moravia (Dyje river). Numbers of Common Pochard have decreased in the last 10 years and they are probably not affected by climatic fluctuations. Nevertheless, distribution of the species changes remarkably in mild winters, when numbers of Common Pochard decreased on rivers while numbers increased on standing waters (reservoirs, sand pit lakes and fishponds) particularly in South Moravia and North and Central Bohemia.

Polák chocholačka
Aythya fuligula

Tufted Duck

Obr. 15. Početnost a distribuce **poláka chocholačky (*Aythya fuligula*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000 ex., 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 15. Numbers and distribution of **Tufted Duck *Aythya fuligula*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 ex., 101–1000, more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	67	3 874	2005 x 2004	100.0	82.1	0.901
2005	70	3 003	2006 x 2005	87.9	136.6	0.976
2006	63	4 009	2007 x 2006	92.5	66.6	0.343
2007	75	1 813	2008 x 2007	117.2	122.9	0.851
2008	75	3 559	2009 x 2008	107.2	131.8	0.973
2009	81	4 692				

V České republice zimuje **polák chocholačka** především na větších nezamrzajících řekách ve středních a severních Čechách (Labe, Vltava, Ohře) a na jižní Moravě (zejména Dyje). Počet zimujících poláků chocholaček výrazně narůstá v chladnějších zimách (2006, 2009) což lze vysvětlit přesunem ptáků ze severněji položených zimovišť na naše lokality. V mírnějších zimách (např. leden 2007, 2008) však došlo ke změnám distribuce, tj. poklesu početnosti na tekoucích vodách a naopak k nárůstu početnosti na stojatých vodách, a to zejména na jižní Moravě, v severních a středních Čechách.

Polák chocholačka je běžným a široce rozšířeným zimujícím druhem. Často je zaznamenáván v podobných počtech a lokalitách jako polák velký. Na rozdíl od poláka velkého je však ve východním Mediteránu a v přední Asii vzácnější. Mezi hlavní zimoviště patří sladkovodní jezera, především v Alpské oblasti a pobřeží Baltského moře. Ve střední Evropě zimují nejpočetnější populace poláků chocholaček na jezerech ve Švýcarsku a jihovýchodním Německu, kde mohou jejich počty v některých letech dosahovat celkově až 200 000 jedinců.

Odhad velikosti evropské zimující populace poláka chocholačky je cca 1 900 000 jedinců. Populace je považována za stabilní.

Tab. 16. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 16. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

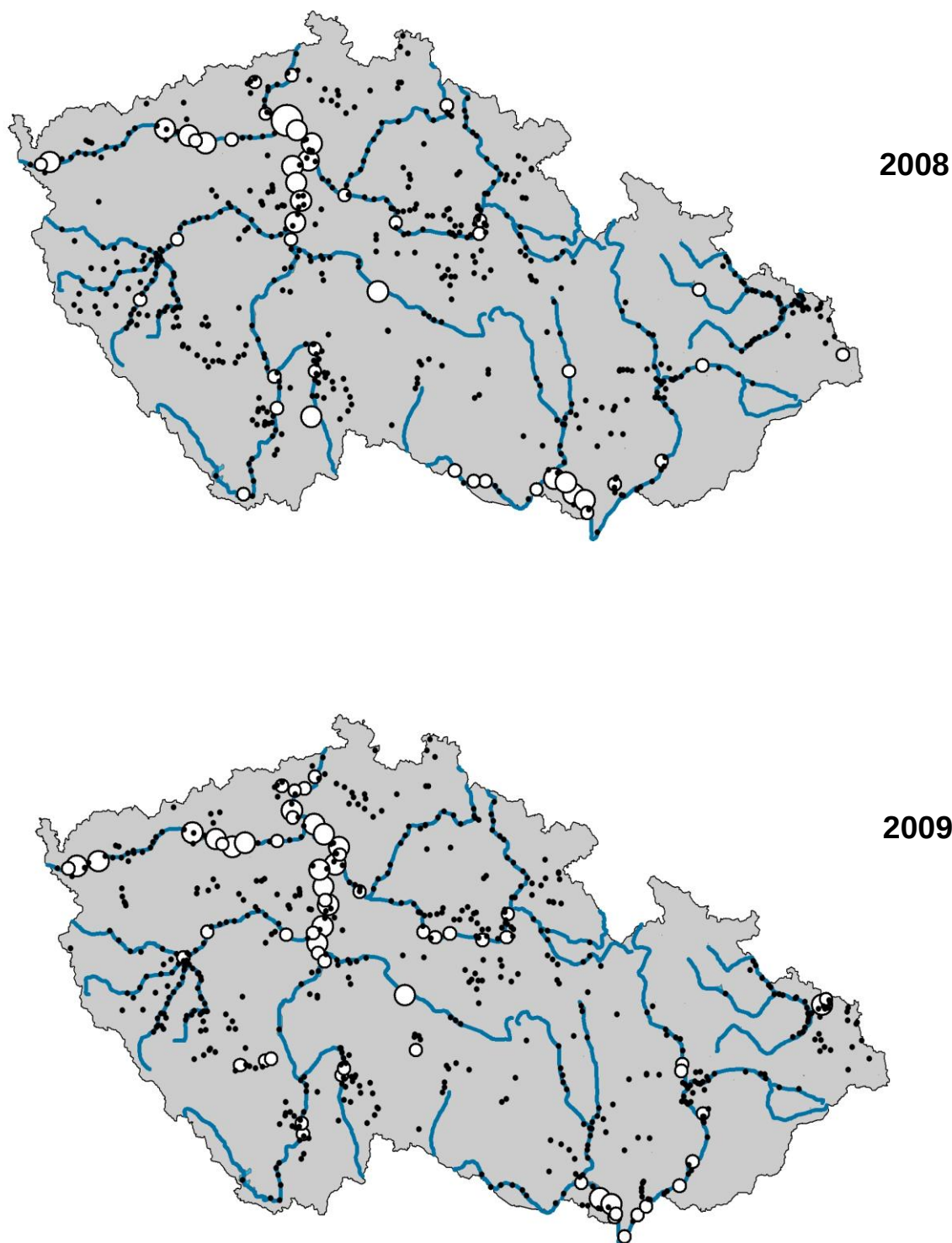
	lokality site	2008	2009
1.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	1 287	1 868
2.	24001 LABE: Horní Počápy – Roudnice nad Labem	716	847
3.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba + Stromovka	155	450
4.	34043 LABE: Dolní Beřkovice – Horní Počápy	16	175
5.	34031 LABE: Kolín, železniční most – Klavary, jez	165	25
6.	64161 DYJE: Trávní dvůr – Drnholec	150	4
7.	24021 OHŘE: Kadaň – Nechranická nádrž	94	124
8.	24003 LABE: Litoměřice – Lovosice	25	123
9.	34023 VLTAVA: Podbaba – Roztoky, jez	110	110
10.	23027 jezero Milada u Chabařovic	57	89

Summary

In the Czech Republic, **Tufted Duck** winters mostly on larger non-freezing rivers in North and Central Bohemia (especially on the rivers Labe, Vltava and Ohře) and in South Moravia (Morava and Dyje rivers). Numbers of Tufted Duck increased remarkably in the colder January 2006 and 2009. Nevertheless, the distribution of this species changes remarkably in mild winters (e.g. January 2007 and 2008), when numbers of Tufted Duck decreased on rivers while at the same time numbers increased on standing waters (reservoirs, sand pit lakes and fishponds), especially in North Moravia, and North and East Bohemia.

Hohol severní
Bucephala clangula

Common Goldeneye

Obr. 16. Početnost a distribuce **hohola severního (*Bucephala clangula*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 16. Numbers and distribution of **Common Goldeneye *Bucephala clangula*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	36	740				
2005	46	478	2005 x 2004	114.3	60.7	0.457
2006	42	1 023	2006 x 2005	94.6	228.4	0.564
2007	47	389	2007 x 2006	94.4	48.9	0.654
2008	50	832	2008 x 2007	112.2	215.0	0.413
2009	64	904	2009 x 2008	123.9	109.1	0.717

V České republice zimuje **hohol severní** především na větších nezamrzajících řekách, a to především ve středních a severních Čechách (Labe, Vltava, Ohře) a zejména na jižní Moravě (Dyje). Počet zimujících hoholů severních v chladných zimách (leden 2006 a 2009) výrazně narostl oproti teplejším zimním sezónám, což lze vysvětlit přesunem ptáků ze severněji položených zimovišť na naše lokality. V lednu 2007 byl na jižní Moravě patrný přesun z řeky Dyje na Lednické rybníky. Rozdíl početnosti hoholů severních v teplotně rozdílných zimách 2008 a 2009 nebyl příliš výrazný. V chladnější zimě 2008/09 docházelo k nárůstu počtu obsazených lokalit.

Hoholi severní se v zimním období vyskytují především v příbřežních lokalitách severozápadní Evropy a při pobřeží Baltského moře. Ve střední Evropě zimují hoholi severní nejpočetněji v jihovýchodním Německu a Švýcarsku, kde vytvářejí významnější koncentrace především na velkých řekách Dunaj a Rýn. Významné zimoviště vzniklo v posledních letech na Hrušovské zdrži a na Dunaji na jižním Slovensku, kde je každoročně zaznamenáváno až přes 10 000 jedinců (DAROLOVÁ *et al.* 2007 SLABEYOVÁ *et al.* 2008).

Odhad velikosti evropské zimující populace hohola severního je cca 1 260 000–1 560 000 jedinců. Populace je považována za stabilní.

Tab. 17. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 17. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

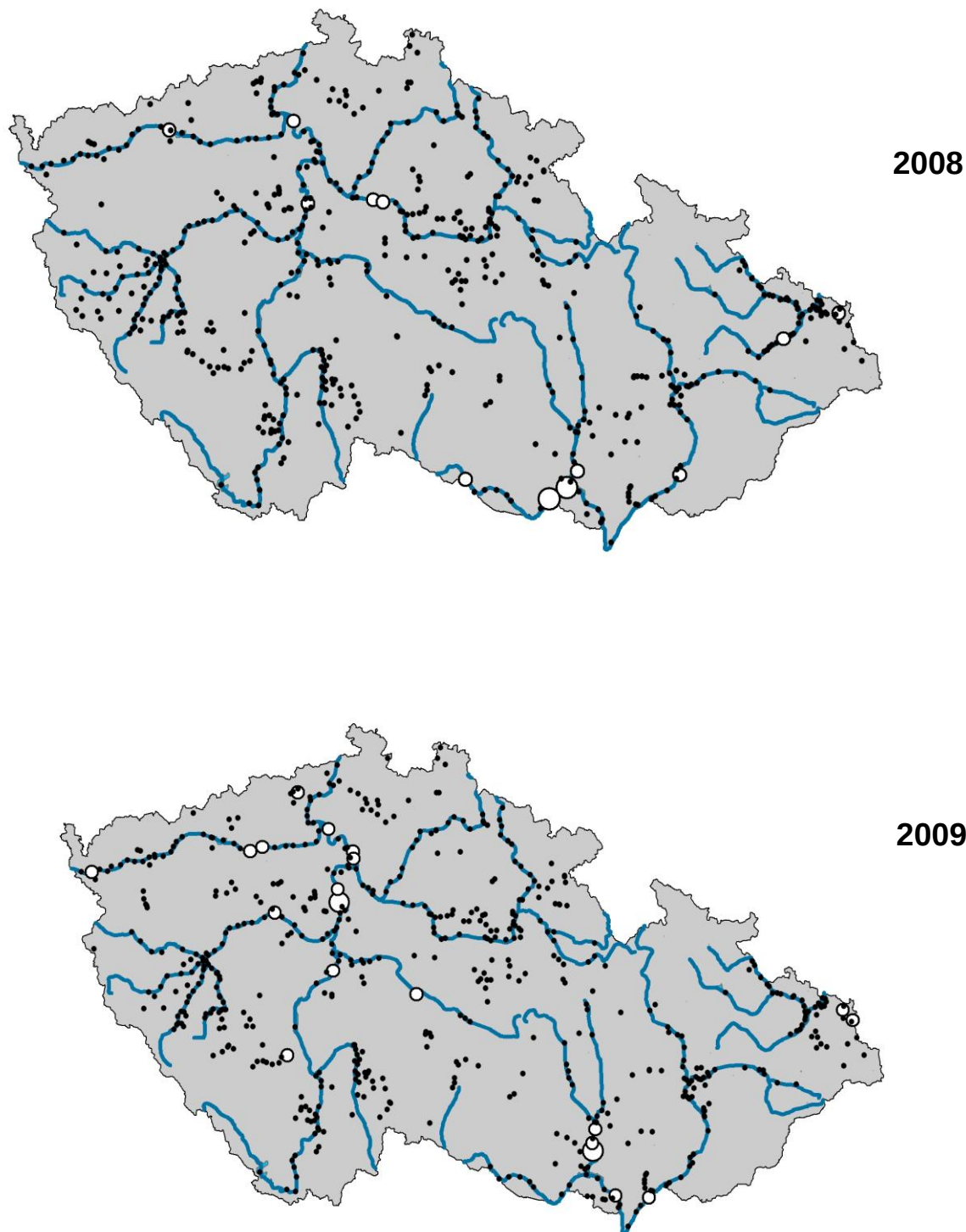
	lokality site	2008	2009
1.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	221	92
2.	34024 VLTAVA: Roztoky, jez – Kralupy nad Vltavou, most	19	75
3.	24022 OHŘE: Nechanická nádrž – Žatec	47	72
4.	34026 VLTAVA: Vraňany – Mělník, soutok	25	72
5.	64076 DYJE: Nové Mlýny, most – Lednice	64	39
6.	24024 OHŘE: Žatec – Mradice	56	46
7.	34025 VLTAVA: Kralupy n. Vlt., most – Vraňany	24	52
8.	24024 OHŘE: Mradice – Lenešice	0	37
9.	64401 DYJE: Lednice – Břeclav	33	–
10.	34018 VLTAVA: Zbraslav, most – Chuchle, most	32	28

Summary

In the Czech Republic, **Common Goldeneye** winters mostly on larger non-freezing rivers in North and Central Bohemia (especially on the rivers Labe, Vltava and Ohře) and especially in South Moravia on the Dyje river. Numbers of Common Goldeneye increased remarkably in the colder January of 2006 and 2009, probably due to an immigration of birds from wintering sites in northern Europe. A shift from river to fishpond habitat was recorded only in South Moravia in a mild winter (i.e. in January 2007).

Morčák bílý
Mergellus albellus

Smew

Obr. 17. Početnost a distribuce **morčáka bílého (*Mergus albellus*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 17. Numbers and distribution of **Smew *Mergus albellus*** in the Czech Republic in January 2008 and 2007. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	15	79				
2005	11	59	2005 x 2004	90.9	89.2	0.074
2006	14	61	2006 x 2005	133.3	100.0	-0.140
2007	5	29	2007 x 2006	25.0	46.8	0.490
2008	12	101	2008 x 2007	250.0	307.7	0.736
2009	20	72	2009 x 2008	136.4	60.0	-0.257

V České republice zimuje morčák bílý především na větších nezamrzajících řekách a přehradách, a to především ve středních a severních Čechách (Labe, Vltava, Ohře) a zejména na jižní Moravě (Vodní dílo Nové Mlýny, Svatka, Dyje). Počet zimujících morčáků bílých se zvýšil v chladném lednu 2006 oproti předchozí teplejší zimě, což lze vysvětlit přesunem ptáků ze severněji položených zimovišť na naše lokality, který lze pozorovat také například u poláka chocholačky, hohola severního i morčáka velkého. Na rozdíl od předchozího druhu (hohola severního) se oproti očekávání nezvýšily počty morčáků bílých v chladnější zimní sezóně 2008/09, ačkoliv narostl počet jimi obsazených lokalit.

Zimující morčáci bílí jsou každoročně zjišťováni na pobřeží Severního a Baltského moře a v deltě Dunaje. Největší koncentrace jsou zaznamenávány v Nizozemí, Německu, Francii a Rumunsku. Na pobřeží Středozemního moře se vyskytují jen zřídka. V kontinentální Evropě jsou morčáci bílí početněji zaznamenáváni především v Maďarsku, na Slovensku a v Srbsku, kde se zdržují na řekách Dunaj a Dráva.

Odhad velikosti zimující populace morčáka bílého v Evropě zůstává podhodnocený a představuje 75 000 jedinců. Také populační trend není dostatečně znám.

Tab. 18. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 18. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (– signifies no data).

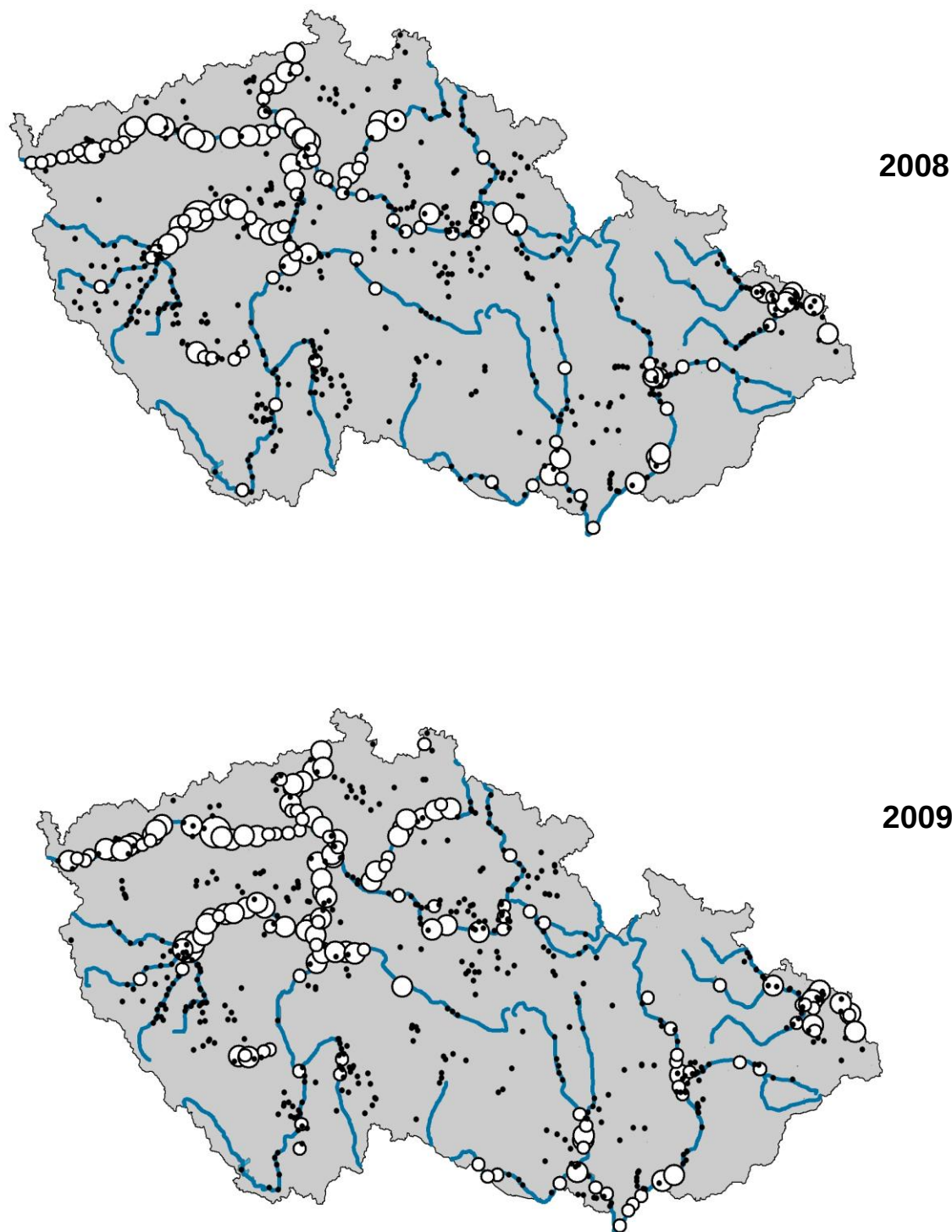
	lokalita site	2008	2009
1.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	55	0
2.	64161 DYJE: Trávní dvůr – Drnholec	20	0
3.	34023 VLTAVA: Podbaba – Roztoky, jez	0	12
4.	64025 SVRATKA: Židlochovice – Nosislav	0	11
5.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	5	4
6.	34036 LABE: Hradištko – Lysá nad Labem	5	0
7.	34043 LABE: Horní Beřkovice – Horní Počápy	0	5
8.	34024 VLTAVA: Roztoky, jez – Kralupy nad Vltavou	0	5
9.	24024 OHŘE: Žatec – Mradice	0	5

Summary

In the Czech Republic, *Smew* winters mostly on larger non-freezing rivers in North and Central Bohemia (especially the rivers Labe, Vltava and Ohře) and especially in South Moravia (Nové Mlýny water reservoirs, and Dyje and Svatka rivers). Numbers of Smew increased remarkably in the colder January of 2006 probably due to immigration of birds from wintering sites in Northern Europe. Surprisingly, the similar pattern in changes of numbers was not recorded in colder January 2009.

Morčák velký
Mergus merganser

Goosander

Obr. 18. Početnost a distribuce **morčáka velkého (*Mergus merganser*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 18. Numbers and distribution of **Goosander *Mergus merganser*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, more than 100 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	92	1 770				
2005	84	1 550	2005 x 2004	88.6	82.5	0.440
2006	122	2 758	2006 x 2005	146.2	181.7	0.258
2007	99	1 067	2007 x 2006	67.7	32.2	0.243
2008	129	2 175	2008 x 2007	135.7	220.1	0.203
2009	154	3 439	2009 x 2008	113.7	151.3	0.505

V České republice zimuje **morčák velký** především na větších nezamrzajících řekách, a to především ve středních a severních Čechách (zejména Berounka, Ohře, Vltava) a na severní Moravě (zejména Olza, Odra). Nejvýznamnější řekou pro zimování morčáků velkých se stává v posledních letech Berounka (viz tab. 19). Počet zimujících morčáků velkých v chladném lednu 2006 a 2009 výrazně narostl oproti předchozí teplejší zimě, což lze vysvětlit přesunem ptáků ze severněji položených zimovišť na naše lokality. Zajímavé je, že současně narostl i počet jimi obsazených lokalit. Naopak nejmenší počet morčáků velkých byl zjištěn v nejteplejší zimě (leden 2007).

Morčáci velcí v Evropě zimují především při pobřeží Baltského a Severního moře a na vnitrozemských jezerech a řekách. Početnost silně ovlivňuje průběh zimy, hlavně rozsah zamrznutí vod. Ve střední Evropě se nejpočetnější populace morčáků velkých každoročně zaznamenávají ve Švýcarsku a jihovýchodním Německu, kde se zdržují, jak na velkých řekách jako je Dunaj a Rýn, tak na tamních jezerech.

Odhad velikosti evropské zimující populace morčáka velkého je cca 280 000 jedinců. Populace je považována za klesající.

Tab. 19. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 19. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

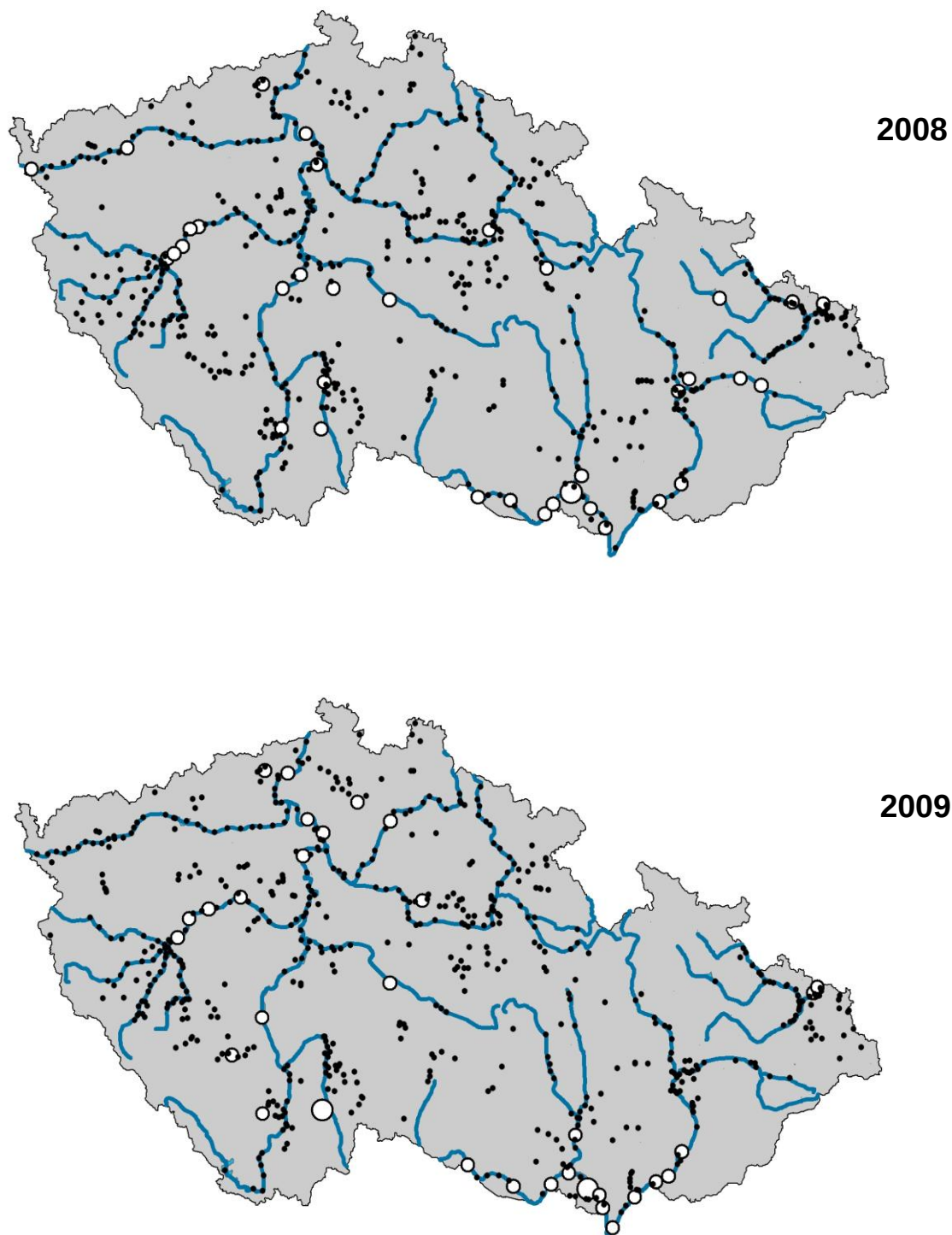
	lokality site	2008	2009
1.	14036 BEROUNKA: Chlum – Zvíkovec	133	93
2.	14030 BEROUNKA: počátek – Bukovec	33	126
3.	24022 OHŘE: Nechanická nádrž – Žatec	37	118
4.	14033 BEROUNKA: ústí Třemošné – ústí Střely	97	13
5.	14036 BEROUNKA: Clum – Zvíkovec	0	93
6.	34025 VLTAVA: Kralupy nad Vltavou., most – Vraňany	33	91
7.	24026 OHŘE: Lenešice – Počedělice	57	89
8.	74027 OLZA: Chotěbuz, most – Karviná, most	–	89
9.	34261 BEROUNKA: Berounka – Srbsko – Hlásná Třebáň	54	76
10.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	38	71

Summary

In the Czech Republic, **Goosander** winters mostly on larger non-freezing rivers in North and Central Bohemia (especially Berounka, Ohře and Vltava rivers) and in North Moravia (especially Olza and Odra rivers). Numbers of Goosander increased remarkably in the colder January 2006 and 2009, probably due to immigration of birds from wintering sites in northern Europe. A similar increase was also recorded in this species in numbers of occupied sites.

Orel mořský
Haliaeetus albicilla

White-tailed Eagle

Obr. 19. Početnost a distribuce orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 19. Numbers and distribution of **White-tailed Eagle** *Haliaeetus albicilla* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	29	73				
2005	29	76	2005 x 2004	95.0	105.3	0.732
2006	28	55	2006 x 2005	118.2	80.0	0.504
2007	46	92	2007 x 2006	115.4	141.2	0.419
2008	37	75	2008 x 2007	92.1	87.8	0.610
2009	32	86	2009 x 2008	82.9	117.4	0.391

V České republice je **orel mořský** v době zimování rozšířen relativně rovnoměrně, přičemž nejvyšší počty jsou zjišťovány na jižní Moravě (zejména Vodní dílo Nové Mlýny, řeka Dyje) a v jižních Čechách (rybníky v CHKO Třeboňsko). Zajímavý je i relativně velký počet obsazených lokalit na Berounce, Ohři a Labi. Počet zimujících orlů mořských v chladném lednu 2006 výrazně poklesl oproti předchozí teplejší zimě, což lze vysvětlit přesunem ptáků na jižněji položená zimoviště. Obdobně poklesl i počet obsazených lokalit v roce 2009, ačkoliv počet zjištěných jedinců byl naopak poměrně vysoký. Reakce na mezisezónní výkyvy klimatických podmínek tedy není jednoznačná.

Orli mořští zimují v západní a střední Evropě. Staří ptáci zůstávají po celý rok v blízkosti svého hnízdiště. Tažní jsou zejména mladí ptáci. Jsou vázáni na větší nezamrzající řeky a jezera. Údaje o distribuci a početnosti zimujících ptáků v Evropě nejsou běžně dostupné, protože tento druh není v mnohých evropských státech pokrýván Mezinárodním sčítáním vodních ptáků.

Odhad velikosti hnízdní populace orla mořského v Evropě cca 5000–6600 párů. Populace je vzrůstající.

Tab. 20. Devět lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 20. The nine sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (– signifies no data).

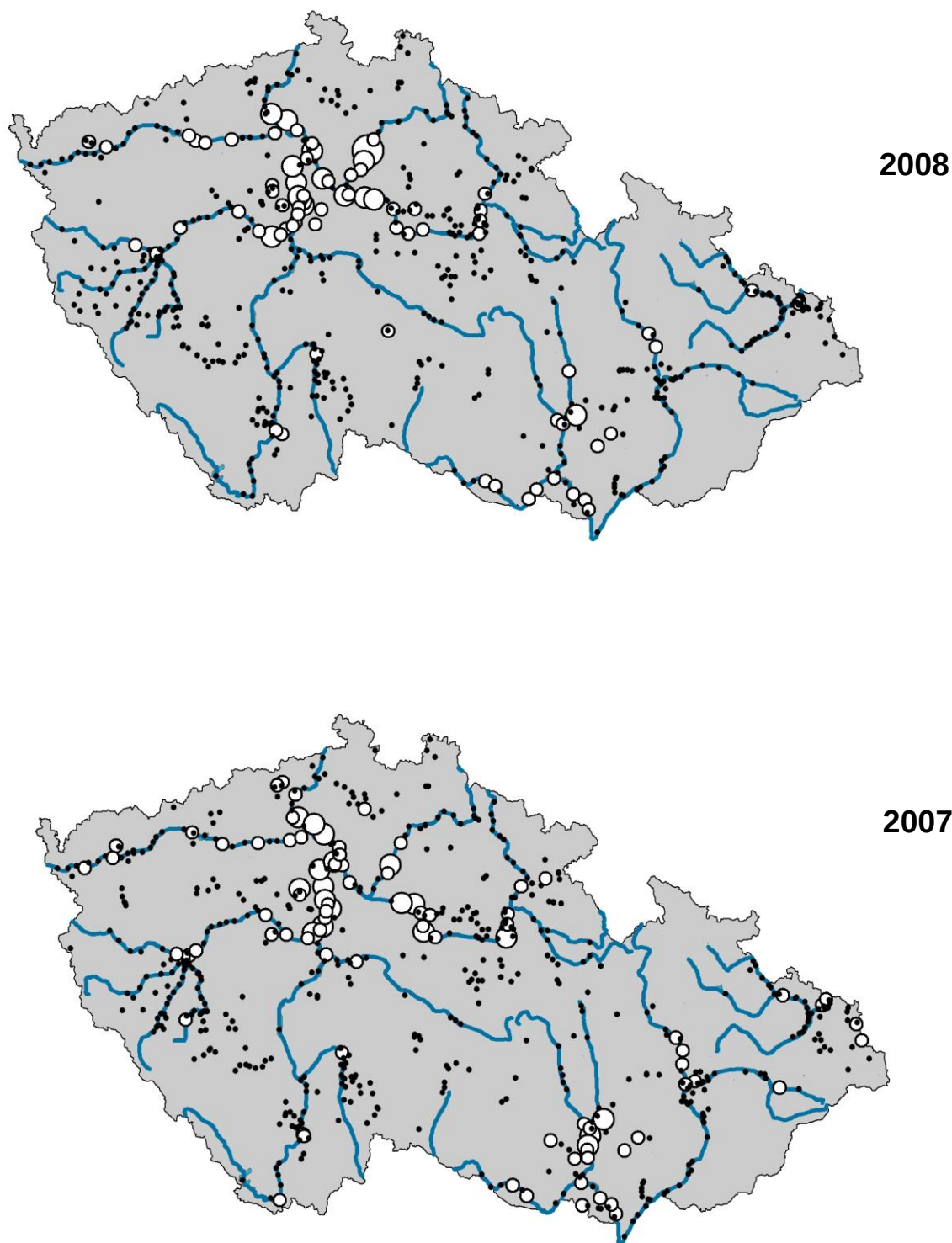
	lokalita site	2008	2009
1.	42000 rybníky v CHKO Třeboňsko	8	21
2.	61005 vodní dílo Nové Mlýny I (horní a prostřední zdrž)	14	2
3.	64076 DYJE: Nové Mlýny, most – Lednice	2	13
4.	64080 DYJE: odlehčovací kanál – hranice s Rakouskem	1	5
5.	64401 DYJE: Lednice – Breclav	5	0
6.	31003 přehradní nádrž Želivka	3	4
7.	64161 DYJE: Trávní dvůr – Drnholec	2	3
8.	74021 ODRA: Antošovice – soutok s Olší	3	1
9.	24001 LABE: Horní Počápy – Roudnice nad Labem	1	3

Summary

Wintering **White-tailed Eagle** was recorded in almost all parts of the Czech Republic. The highest numbers were recorded in South Bohemia and South Moravia. Moreover, White-tailed Eagle was also recorded on the rivers Berounka, Ohře and Labe. The number of recorded birds, as well as number of occupied sites decreased in a cold winter (i.e. in January 2007), when birds probably move to wintering sites in the southern parts of Europe. Nevertheless, high numbers of wintering White-tailed Eagle increased in another cold winter (January 2009).

Slípka zelenonohá
Gallinula chloropus

Moorhen

Obr. 20. Početnost a distribuce slípky zelenonohé (*Gallinula chloropus*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 20. Numbers and distribution of **Moorhen** *Gallinula chloropus* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	54	256				
2005	50	312	2005 x 2004	100.0	120.9	0.815
2006	75	492	2006 x 2005	145.0	142.1	0.477
2007	49	211	2007 x 2006	57.8	50.0	0.371
2008	78	673	2008 x 2007	136.2	253.9	0.876
2009	94	648	2009 x 2008	122.9	149.8	0.573

V České republice zimuje **slípka zelenonohá** především na větších nezamrzajících řekách, a to především ve středních a severních Čechách (Jizera, Labe, Vltava, Ohře) a na jižní Moravě (Svratka, Dyje). Počet slípek zelenonohých i počet jimi obsazených lokalit výrazně narostl v chladném lednu 2006 oproti předchozí teplejší zimě, což lze vysvětlit přesunem ptáků ze severnější položených zimovišť na naše lokality. Naopak v nejmírnější zimě (leden 2007) byl počet obsazených lokalit i zjištěných jedinců nejnižší. V lednu 2009 nebyl podle očekávání zjištěn nižší počet slípek zelenonohých, což pravděpodobně způsobily poměrně mírné teplotní podmínky v prosinci.

Evropské zimující populace slípek zelenonohých jsou rozšířeny víceméně rovnoměrně od Britských ostrovů přes jihozápadní Evropu a celé Středomoří (včetně severozápadní Afriky) až po zakavkazskou oblast. Ve střední Evropě jsou nejvyšší počty slípek zelenonohých zaznamenávány především v předalpské oblasti.

Odhad velikosti zimující populace slípky zelenonohé v Evropě je 2 700 000–5 100 000 jedinců. Populace je považována za stabilní.

Tab. 21. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 21. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

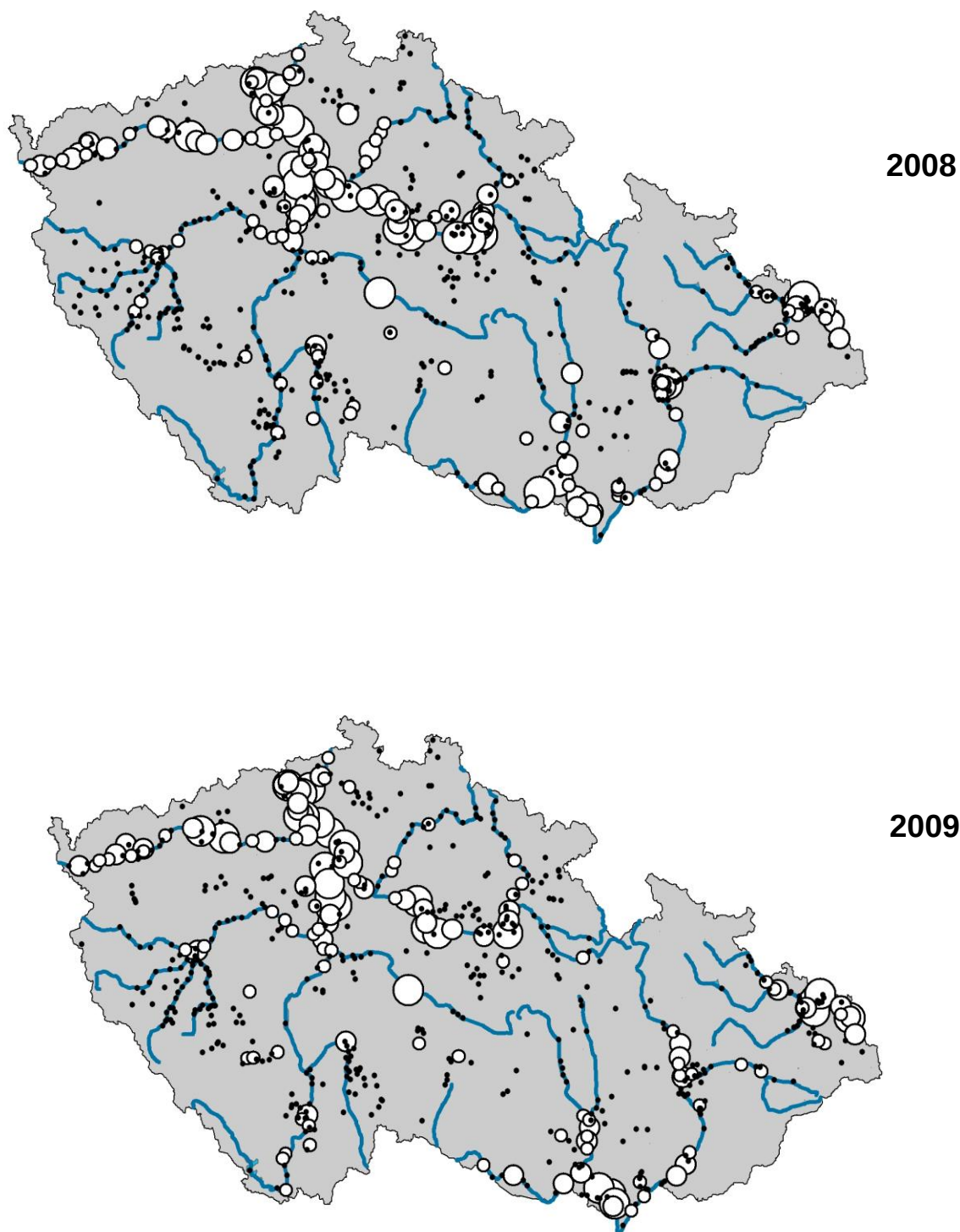
	lokalita site	2008	2009
1.	34088 JIZERA: Debř – Dolní Krnsko	146	0
2.	34037 LABE: Lysá nad Labem – Brandýs nad Labem	79	0
3.	34034 LABE: Velké Zboží – Nymburk, železniční most	0	69
3.	34024 VLTAVA: Roztoky, jez – Kralupy nad Vltavou, most	54	43
4.	34089 JIZERA: Dolní Krnsko – Horky nad Jizerou	27	35
5.	54016 LABE: Němčice, most – Pardubice, most	8	35
6.	24003 LABE: Litoměřice – Lovosice	18	26
7.	34062 BEROUNKA: Hlásná Třebáň – Dobřichovice	23	–
8.	34021 VLTAVA: Mánesův most – most Barikádníků	19	22
9.	34025 VLTAVA: Kralupy n.Vlt., most – Vraňany	15	22
10.	24002 VLTAVA: Zbraslav, most – Chuchle, most	6	22

Summary

In the Czech Republic, **Moorhen** winters mostly on larger non-freezing rivers in Central and North Bohemia (Jizera, Labe, Vltava and Ohře rivers) and in South Moravia (Svratka and Dyje rivers). Numbers of recorded individuals, as well as numbers of occupied sites increased remarkably in the colder January of 2006 probably due to immigration of birds from wintering sites in northern Europe. A similar increase was also recorded in this species in numbers of occupied sites. In contrast, the lowest number of birds, as well as number of occupied sites, was recorded in a mild winter (i.e. in January 2007). On the other hand, mild temperatures in December 2008 presumably caused relatively high numbers of Moorhens in colder January 2009.

Lyska černá
Fulica atra

Common Coot

Obr. 21. Početnost a distribuce **lysky černé (*Fulica atra*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000 ex., 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 21. Numbers and distribution of **Common Coot *Fulica atra*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 ex., 101–1000 birds, more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	123	7284				
2005	133	6635	2005 x 2004	111.6	89.9	0.744
2006	135	8098	2006 x 2005	105.1	132.2	0.866
2007	140	9319	2007 x 2006	79.8	50.8	0.440
2008	160	9645	2008 x 2007	117.8	122.5	0.191
2009	150	9249	2009 x 2008	87.8	100.5	0.828

V České republice zimuje **lyska černá** především na větších nezamrzajících řekách, a to především ve středních a severních Čechách (Labe, Vltava, Ohře) a na jižní a severní Moravě (Svratka, Dyje, Morava, Olza, Odra). Vysoké počty zimujících lysek černých byly zjištěny i na některých nezamrzajících stojatých vodách (jezero Milada u Chabařovic, nádrž Želivka). Obdobně jako u slípky zelenonohé, v chladném lednu 2009 byly zjištěny vysoké počty lysek, což bylo pravděpodobně ovlivněno vyššími teplotami v prosinci předchozího roku.

Lyska černá je jedním z nejpočetnějších a nejrozšířenějších druhů zimujících v Evropě. Její zimoviště leží od Baltského a Severního moře přes střední Evropu až po mediteránní oblast, přičemž mezi nejpočetnější zimoviště patří jezera Uluabat (až 273 000 ptáků), Isikli, Beysehir, a Burdur v Turecku a Skadarské jezero v Černé Hoře (až 83 500 ptáků). Ve střední Evropě jsou nejvyšší počty lysek černých zjišťovány především na předalpských jezerech v Německu, Švýcarsku a Rakousku (např. Bodamské jezero) a dále pak na velkých řekách (Dunaj, Rýn).

Odhady velikostí zimujících populací lysek černých jsou v severozápadní a střední Evropě 1 750 000 a v oblastech Černého moře a Mediteránu 2 500 000 jedinců. Dlouhodobý trend vývoje populace je pravděpodobně stabilní.

Tab. 22. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 22. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

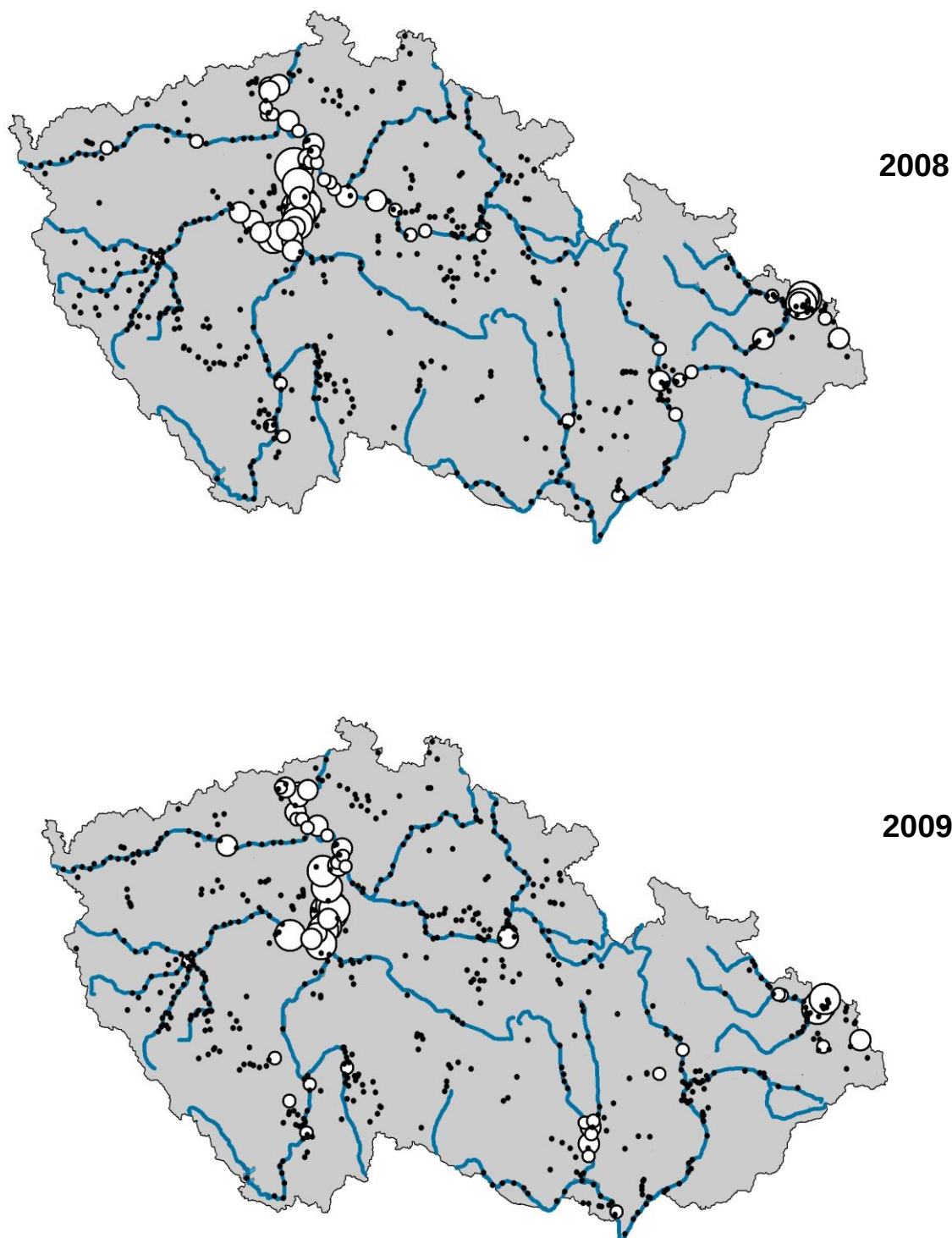
	lokalita site	2008	2009
1.	23027 jezero Milada u Chabařovic	860	750
2.	54016 LABE: Némčice, most – Pardubice, most	515	610
3.	31003 nádrž Želivka	332	575
4.	34037 LABE: Lysá nad Labem – Brandýs nad Labem	488	0
5.	24001 LABE: Horní Počápy – Roudnice nad Labem	459	463
6.	34043 LABE: Dolní Beřkovice – Horní Počápy	60	450
7.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	392	339
8.	24002 LABE: Roudnice nad Labem – Litoměřice	210	273
9.	34020 VLTAVA: Podolí – Mánesův most	225	274
10.	34031 LABE: Kolín, železniční most – Klavary, jez	260	200

Summary

In the Czech Republic, **Common Coot** winters mostly on larger non-freezing rivers in Central and North Bohemia (Labe, Vltava, Ohře, Želivka and Jizera rivers) and in South and North Moravia (Svratka, Dyje, Morava, Olza, Opava and Odra rivers). In the colder January 2006, numbers of recorded individuals increased remarkably probably due to an immigration of birds from wintering sites in northern Europe. A large concentration of Common Coot were recorded on sand pit lakes in East Bohemia in the following mild winter (i.e. in January 2007). On the other hand, mild temperatures in December 2008 presumably caused relatively high numbers of Coots in colder January 2009.

Racek chechtavý
Larus ridibundus

Black-headed Gull

Obr. 22. Početnost a distribuce **racka chechtavého (*Larus ridibundus*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000 ex., 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 22. Numbers and distribution of **Black-headed Gull *Larus ridibundus*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, 101–1000 birds, more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	49	3782	2005 x 2004	144.4	154.4	0.675
2005	67	6591	2006 x 2005	59.3	95.7	0.673
2006	44	5335	2007 x 2006	155.3	84.1	0.833
2007	79	5065	2008 x 2007	80.0	198.5	0.690
2008	60	9442	2009 x 2008	85.7	56.2	0.839
2009	52	5186				

V České republice zimuje **racek chechtavý** především na větších nezamrzajících řekách, a to především ve středních a severních Čechách (Vltava, Labe, Berounka). Nejvýznamnější zimoviště se nacházejí na Vltavě v Praze a okolí. V mírné zimě (leden 2007 a 2008) bylo zaznamenáno početnější zimování i na moravských lokalitách (např. v ostravské aglomeraci, na Svratce a v Přerově). V chladném lednu 2006 a 2009 výrazně poklesl počet obsazených lokalit i počet sečtených exemplářů oproti předchozím teplejším zimním sezónám.

Zimující rackové chechtaví jsou zaznamenáváni především v severozápadní Evropě, dále pak v Mediteránu a střední Evropě. Ve střední Evropě dosahují rackové chechtaví nejvyšších počtů na řekách i jezerech ve Švýcarsku a dále pak v Rakousku.

Odhad velikosti zimující populace racka chechtavého v severní, západní a střední Evropě je více než 3 700 000–4 800 000 jedinců. Ve východním Mediteránu je pak velikost zimující populace odhadována na 770 000–1 800 000 jedinců. Dlouhodobý trend populace je klesající.

Tab. 23. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 23. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

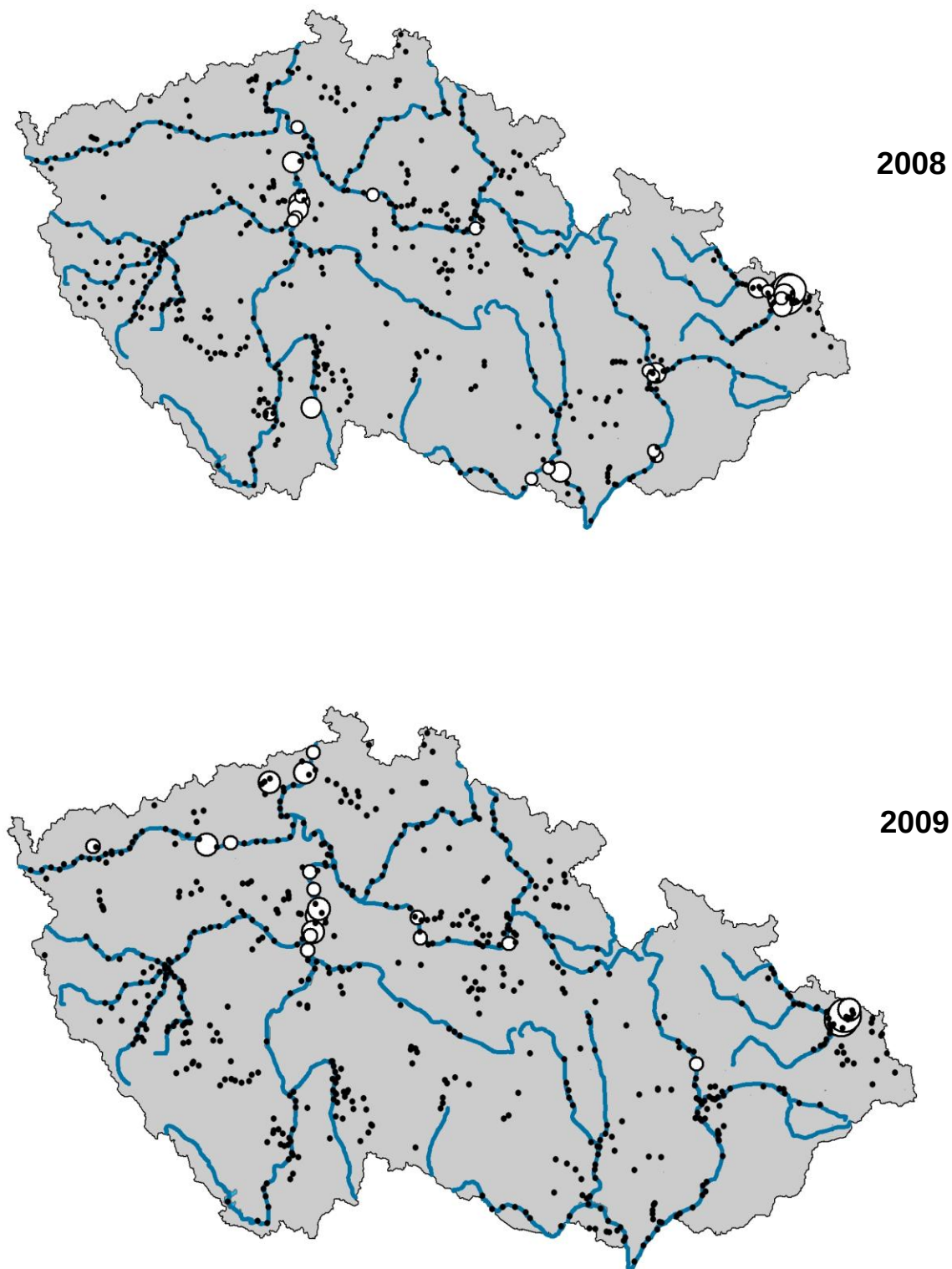
	lokalita site	2008	2009
1.	34020 VLTAVA: Podolí – Mánesův most	2980	1550
2.	34025 VLTAVA: Kralupy n.Vlt., most – Vraňany	1770	170
3.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba + Stromovka	700	700
4.	34021 VLTAVA: Mánesův most – most Barikádníků	686	534
5.	73033 šterkovna Kališčák u Bohumína	509	0
6.	34024 VLTAVA: Roztoky, jez – Kralupy nad Vltavou, most	467	183
7.	74021 ODRA: Antošovice – soutok s Olší	416	182
8.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	80	400
9.	34019 VLTAVA: Chuchle, most – Podolí	345	23
10.	34018 VLTAVA: Zbraslav, most – Chuchle, most	251	250

Summary

In the Czech Republic, **Black-headed Gull** winters mostly on larger non-freezing rivers in Central and North Bohemia (Labe, Vltava, Berounka rivers). The most important wintering sites are located in Prague and surrounding areas. Numbers of wintering Black-headed Gull increased in a mild winter (January 2007 and 2008) and in South and North Moravia (Svratka, Olza and Odra rivers). The number of occupied sites increased in a mild winters (January 2007 and 2008) and decreased in colder winters (January 2004, 2006 and 2009), when also lower numbers of Black-headed Gulls were recorded.

Racek bouřní
Larus canus

Common Gull

Obr. 23. Početnost a distribuce racka bouřního (*Larus canus*) v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11–100 ex., 101–1000 ex., 1001 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 23. Numbers and distribution of **Common Gull** *Larus canus* in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, 11–100 birds, 101–1000 birds, more than 1000 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokalita	exempláře	srovnání	lokalita (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	20	1489				
2005	24	3617	2005 x 2004	125.0	177.1	0.845
2006	16	419	2006 x 2005	70.0	16.9	-0.090
2007	28	3085	2007 x 2006	138.5	251.9	-0.090
2008	27	2862	2008 x 2007	118.2	247.2	-0.069
2009	20	2060	2009 x 2008	70.4	71.7	-0.034

Zimování **racka bouřního** v České republice je silně ovlivňováno meteorologickými podmínkami jednotlivých zimních sezón. Počty zaznamenaných racků bouřních (a obdobně i počty obsazených lokalit) výrazně vzrůstaly v mírných zimách (leden 2005, 2007, 2008) a naopak klesly v chladných zimách (leden 2004, 2006, 2009), což lze vysvětlit přesunem ptáků na jižněji či západněji položená zimoviště. V mírných zimách (např. leden 2007, 2008) jsou rackové bouřní zaznamenávány ve vyšších počtech na stojatých vodách, a to především na severní a jižní Moravě a v severních Čechách.

Hlavní zimoviště racků bouřních leží na pobřeží Baltského a Severního moře. Největší počty jsou zaznamenávány na pobřeží Nizozemí, Velké Británie a Francie. Méně početná zimoviště se nově objevují i například v severní části Jaderského moře. Ve střední Evropě jsou raci bouřní nejpočetněji pozorováni, stejně tak jako ostatní druhy racků, zejména ve Švýcarsku a Rakousku.

Zimující populace racka bouřního dosahuje cca 2 200 000–3 250 000 jedinců. Populace je dlouhodobě klesající.

Tab. 24. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 24. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

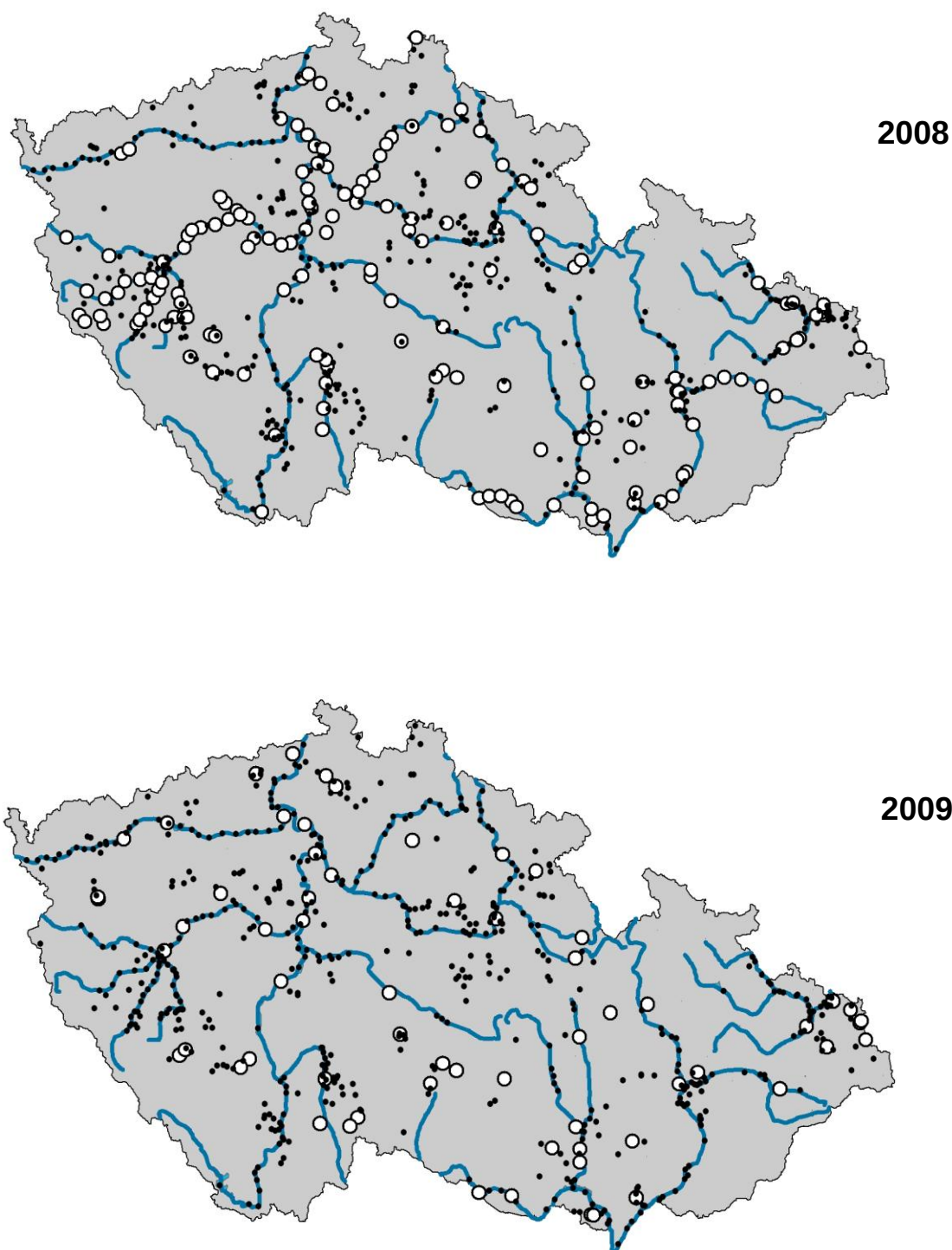
	lokalita site	2008	2009
1.	73032 štěrkovna Vrbice	2200	0
2.	74020 ODRA: Hrušov, most – Antošovice	60	900
3.	74019 ODRA: Přívoz, most – Hrušov, most	6	900
4.	74021 ODRA: Antošovice – soutok s Olší	155	12
5.	73033 štěrkovna Kališćák u Bohumína	145	0
6.	34020 VLTAVA: Podolí – Mánesův most	71	98
7.	73002 Štěrkopískovna u Dolního Benešova	55	0
8.	34025 VLTAVA: Kralupy n.Vlt., most – Vraňany	27	3
9.	34018 VLTAVA: Zbraslav, most – Chuchle, most	10	20
10.	34022 VLTAVA: most Barikádníků – Podbaba a Stromovka	2	20

Summary

The wintering of the **Common Gull** in the Czech Republic is affected by weather conditions in particular winter seasons. Numbers of wintering Common Gulls, as well as numbers of occupied sites, increased in mild winters (i.e. January 2005, 2007 and 2008) and on the other hand decreased in a cold winter (i.e. January 2004, 2006 and 2009), when Common Gulls probably move to more temperate climate areas. In mild winters they are recorded in higher numbers on standing waters, especially in North and South Moravia and North Bohemia.

Ledňáček říční
Alcedo atthis

Common Kingfisher

Obr. 24. Početnost a distribuce **ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 24. Numbers and distribution of **Common Kingfisher *Alcedo atthis*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	91	169				
2005	157	271	2005 x 2004	153.1	151.7	0.287
2006	87	151	2006 x 2005	57.5	54.5	-0.190
2007	80	103	2007 x 2006	86.3	66.1	-0.310
2008	161	265	2008 x 2007	202.9	263.2	-0.096
2009	64	107	2009 x 2008	33.8	34.5	-0.069

V České republice je **ledňáček říční** v době zimování rozšířen relativně rovnoměrně. Převážně jsou však zjišťováni pouze jednotliví ptáci. Nejvyšší počet ledňáčků na jedné lokalitě nepřesáhl 7 ex. Počet zimujících ledňáčků říčních v chladném lednu 2006 a 2009 výrazně poklesl oproti předchozí teplejší zimě (leden 2005, 2008), což lze vysvětlit přesunem ptáků na jižněji položená zimoviště.

Zimování ledňáčků říčních velmi ovlivňuje průběh dané zimy, ovlivňující rozsah zamrznutí vod. Středoevropská populace zimuje především v mediteránní oblasti ve Španělsku a Francii, Itálii a Portugalsku. Údaje o distribuci a početnosti zimujících ptáků v Evropě nejsou běžně dostupné, protože tento druh není v mnohých evropských státech pokrýván Mezinárodním sčítáním vodních ptáků.

Hnízdní populace ledňáčka říčního dosahuje v Evropě 79 000–160 000 párů a dlouhodobě vykazuje kolísavý trend početnosti.

Tab. 25. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 25. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

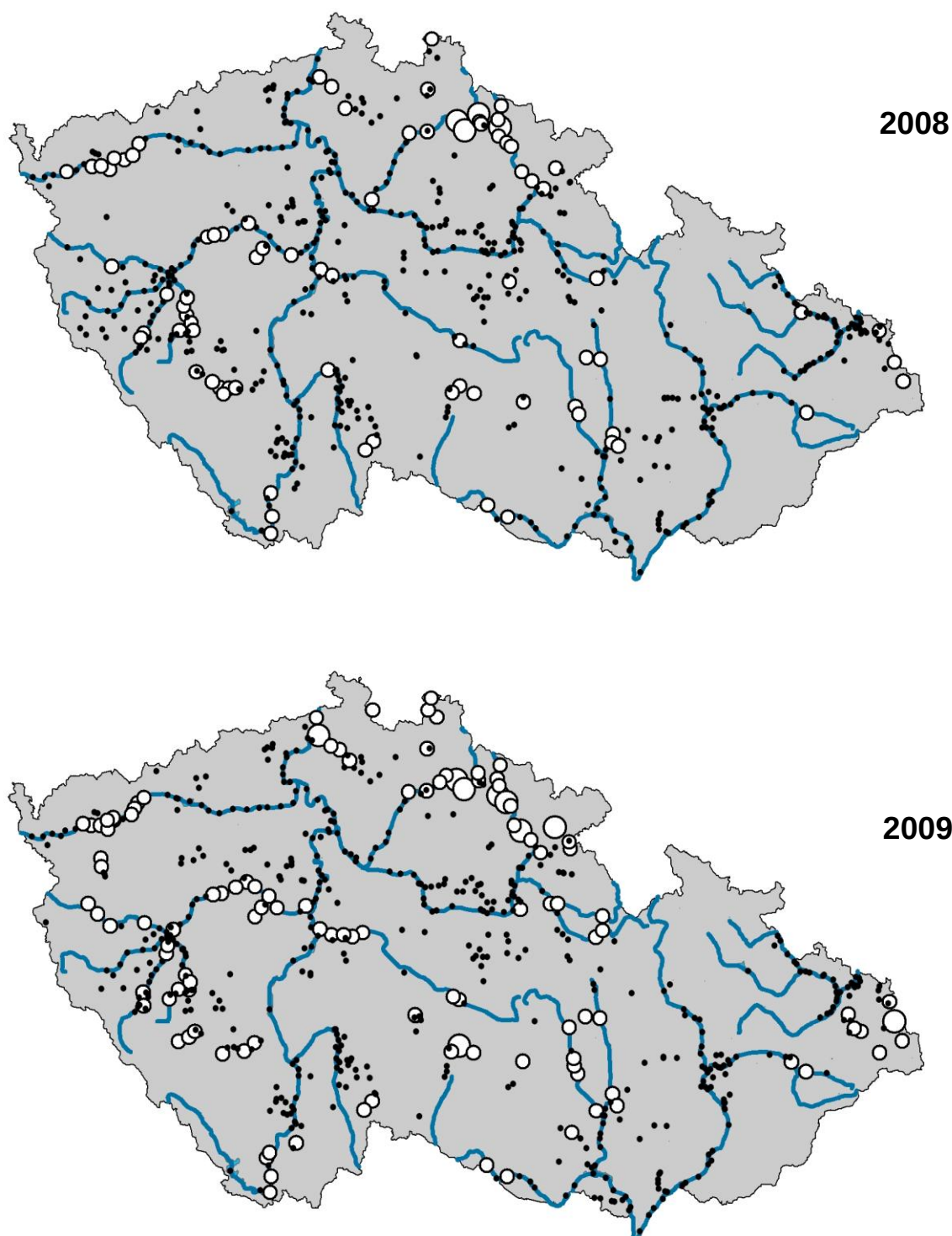
	lokality site	2008	2009
1.	31003 nádrž Želivka	1	7
2.	64191 potok Včelínek pod Nesytem	–	7
3.	64131 KYJOVKA (=STUPAVA): Jarohněvický rybník – Písečné rybníky	5	5
4.	54032 JIZERA: Turnov – Březina	5	
5.	34120 LITAVKA: Zdice – Beroun	5	
6.	64170 LITAVA: Brankovice – Slavkov u Brna	4	2
7.	64034 JIHLAVA: Rantířov (žel.most) – Jihlava (žel.most)	4	1
8.	64158 DYJE v NP Podyjí: Hardegg – Liščí skála	4	1
9.	72010 Tovačovské rybníky (Hradecký, Křenovský, Kolečko, Náklo)	1	4
10.	74026 OLZA: Třinec (most) – Chotěbuz (most)	1	4

Summary

The **Common Kingfisher** is a wide-spread wintering birds in the Czech Republic, single birds being recorded on most count sites. Total numbers of recorded wintering birds as well as number of occupied sites decreased in a colder winter (January 2006 and 2009), probably due to the movement of birds to more temperate areas. The highest numbers of counted birds as well as number of occupied sites was recorded in mild winters (January 2005 and 2008).

Skorec vodní
Cinclus cinclus

Dipper

Obr. 25. Početnost a distribuce **skorce vodního (*Cinclus cinclus*)** v České republice v lednu 2008 a 2009. Bílé kroužky představují obsazené lokality, jejich velikost pak početnost v kategoriích 1–10 ex., 11 a více ex. Černé kroužky představují sledované, ale neobsazené lokality.

Fig. 25. Numbers and distribution of **Dipper *Cinclus cinclus*** in the Czech Republic in January 2008 and 2009. Open circles represent sites with species occurrence and its numbers in categories: 1–10 birds, more than 10 birds. Unoccupied sites are shown by closed circles.

rok	lokality	exempláře	srovnání	lokality (%)	exempl. (%)	distribuce distribution
year	sites	birds	comparison	sites (%)	birds (%)	r
2004	61	275				
2005	73	310	2005 x 2004	131.4	112.7	0.646
2006	88	438	2006 x 2005	110.3	109.5	0.693
2007	60	179	2007 x 2006	66.7	47.3	0.331
2008	84	298	2008 x 2007	146.9	173.2	0.484
2009	123	582	2009 x 2008	117.7	162.3	0.702

Skorec vodní zimuje v České republice víceméně rovnoměrně především na potocích a řekách. Počet skorců vodních v lednu 2006 a 2009 výrazně narostl oproti předchozím teplejším zimám, což lze vysvětlit přesunem ptáků z výše položených zimovišť na sledované lokality, tedy zamrznutím méně významných lokalit v rámci České republiky, které nejsou pokryty sčítáním. V mírných zimách (leden 2005, 2007) byly naopak počty zaznamenaných skorců i počty obsazených lokalit nižší.

Skorci vodní jsou minimálně přelétaví a jejich výskyt v době zimování odpovídá hnízdnímu areálu. Zimování skorců vodních ovlivňuje průběh zimy a stav zamrznutí vod. Během chladných zim se může koncentrovat větší počet jedinců v nižších polohách povodí potoků i řek. Údaje o distribuci a početnosti zimujících skorců vodních v Evropě nejsou běžně dostupné, protože tento druh není v mnohých evropských státech pokrýván Mezinárodním sčítáním vodních ptáků.

Hnízdní populace skorce vodního dosahuje v Evropě 170 000–330 000 párů a dlouhodobě vykazuje kolísavý trend početnosti.

Tab. 26. Deset lokalit s nejvyššími počty exemplářů v letech 2008–2009 (– chybějící údaje).

Table 26. The ten sites with the highest numbers of recorded birds in 2008–2009 (‘–’ signifies no data).

	lokalita site	2008	2009
1.	54029 JIZERA: Semily – Železný Brod	20	35
2.	54005 LABE: Vrchlabí, konec – Klášterská Lhota, most	10	34
3.	54028 JIZERA: Bystrá (silniční most v Loukově) – Semily	16	32
4.	24054 PLOUČNICE: Benešov nad Ploučnicí – Děčín	8	19
5.	54004 LABE: ve Vrchlabí	14	9
6.	54025 JIZERA: Jablonec – Poniklá	14	4
7.	54009 LABE: Bílá Třemešná –	2	13
8.	64034 JIHLAVA: Rantířov (žel. most) – Jihlava (žel. most)	8	12
9.	54085 ÚPA: Havlovice – Slatina	4	12
10.	14074 ÚHLAVA: Janovice, most – Beňovy, most	–	12

Summary

Dipper is a bird species wintering in the Czech Republic which occurs mostly on streams and rivers (mostly in East Bohemia, South and North Moravia). The number of recorded Dippers increased in January 2006 and 2009 (a severe winter), especially in comparison with the previous winter. In colder winters, wintering Dippers from less important sites probably move to bigger streams and rivers and thus more likely occur on count sites. On the other hand, the numbers of recorded Dippers decreased in mild winters (e.g. January 2005, 2007 and 2008). A similar pattern was also found in the numbers of sites occupied by Dippers.

Poděkování

Velice děkujeme všem dobrovolným spolupracovníkům zapojeným do sčítání i regionálním koordinátorům sčítání. Mezinárodní sčítání vodních ptáků v České republice bylo v roce 2008 a 2009 podporováno v rámci řešení projektu Vav MŽP ČR SP/2d3/109/07: „Dlouhodobé změny početnosti a distribuce vodních ptáků v České republice ve vztahu ke změnám klimatu a životního prostředí“.

Za cenné konzultace při přípravě mapových podkladů děkujeme Janu Zárybnickému z AOPK ČR v Praze a Dušanu Romportlovi z Katedry fyzické geografie a geoekologie PřF UK. V tomto příspěvku byl použit mapový podklad © ESRI & NASA 2007.

Literatura

- DAROLOVÁ A., SLABEYOVÁ K., GÚGH J., RIDZOŇ J. & DOBŠOVIČ J. 2007: Sedemnáť rokov zimného sčítania vodného vtáctva – Výsledky z rokov 1991 – 2007. *Tichodroma* 19: 115 – 126.
- HUDEC K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR. Sv. 24. Ptáci III (2). *Academia, Praha*.
- HUDEC K. (ed.) 1994: Fauna ČR a SR. Ptáci 1. *Academia Praha*.
- HUDEC K., ŠŤASTNÝ K. (eds) 2005: Fauna ČR, Ptáci 2. *Academia, Praha*.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife Conservation Series No. 12).
- GILISSEN N., HAANSTRA L., DELANY S., BOERE G. & HAGEMEIJER W. 2002: Numbers and distribution of wintering waterbirds in the Western Palearctic and Southwest Asia in 1987, 1988 and 1999. Results from the International Waterbird Census. *Wetlands International Global Series No 11, Wageningen, The Netherlands*
- SCOTT D.A. & ROSE P.M. 1996: Atlas of Anatidae Populations in Africa and Western Eurasia. *Wetlands International Publication No. 41, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands*.
- SLABEYOVÁ K. RIDZOŇ J. DAROLOVÁ A., KARASKA D. & TOPERCER J. 2008: Výsledky sčítania zimujúceho vtáctva na Slovensku 2004/2005. *SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava*.
- SNOW D.W. & PERRINS C.M. (eds.) 1998: The Birds of the Western Palearctic. Concise Edition Vol. 1, Non-Passerines. *Oxford University Press, New York*.
- WETLANDS INTERNATIONAL 2002: Waterbird Population Estimates - Third Edition. *Wetlands International Global Series No. 12, Wageningen, The Netherlands*.
- WETLANDS INTERNATIONAL 2006: Waterbird Population Estimates - Fourth Edition. *Wetlands International, Wageningen, The Netherlands*.

Poláci chocholačky na nejvýznamnějším zimovišti v rámci České republiky na Labi u Litoměřic.

Tufted Ducks on the Labe river near Litoměřice (the most important wintering site of Tufted Ducks in the Czech Republic).

(Petr Musil)